

Perusparannustyön ja uudisrakentamisen välinen rajanveto kotitalousvähennyksessä

Duong, thi Uttrang

2010 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Kerava

Perusparannustyön ja uudisrakentamisen välinen rajanveto kotitalousvähennyksessä

Duong thi Uttrang
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu 2010

Duong thi Uttrang

Perusparannustyön ja uudisrakentamisen välinen rajanveto kotitalousvähennyksessä

Vuosi 2010

Sivumäärä

40

Kotitalousvähennys on melko uusi vähennysmalli verotuksessa. Se otettiin Suomessa kokeiluun alun perin ajalle 1.10.1997 - 31.12.2000 määrätyissä kunnissa. Verovuodesta 2001 lähtien se on ollut kaikkien käytettävissä. Kotitalouksille suunnatun verotuen on ollut tarkoitus lisätä työllisyyttä, vähentää pimeää työtä sekä edistää kotitalouksien omatoimista hoivatoimintaa ja asunnon ylläpitoa.

Kotitalousvähennys on suoraan verosta tehtävä vähennys. Se on tarkoitettu kaikille luonnollisille ihmisille. Kuolinpesät voivat vaatia vähennystä vielä vainajan kuolinvuoden verotuksessa. Yhtymät eivät kuulu vähennyksen piiriin.

TVL:ssa säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttavien töiden olevan niin kutsutut tavanomaiset kotitalous-, hoiva- ja hoito- sekä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöt. Lakiin ei ole tyhjentävästi määritelty kaikkia töitä, jotka oikeuttavat vähennyksen saantiin. Etenkin asunnon kunnossapito- ja perusparannustöissä on jonkin verran tulkinnan varaa. Korkein hallinto-oikeus pyrkii ennakkopäätöksillä täydentämään ja tulkitsemaan lakia. Opinnäytetyössä pohditaan asunnon perusparannustöiden ja uudisrakentamisen vaikeaselkoista rajaa.

Vähennysmallia on tarkennettu eri vuosien aikana. Viimeisin täydennys tuli voimaan verovuoden 2009 alusta. Markkinatilanteen vuoksi, osana hallituksen elvytyspakettia, vähennyksen enimmäismäärää nostettiin 3000,00 euroon sen ollessa aikaisemmin 2300,00 euroa. Samalla laajennettiin vähennyksen piiriä ja poistettiin rajat tehtyjen töiden kohdalla. Aikaisemmin asunnon kunnossapito- ja perusparannusmenoista sai verohyötyä enintään 1150,00 euroa. Omavastuu 100,00 euroa säilyy edelleen.

Ihmisten tietoisuus kotitalousvähennyksestä on jatkuvasti lisääntynyt. Yritykset ovat käyttäneet vähennystä hyväkseen mainostaessaan itseään, mikä on toisaalta lisännyt ja edistänyt vähennyksen tunnettavuutta. Tämä on johtanut kotitalousvähennyksen käytön kasvuun.

Duong thi Uttrang

Distinction between Restoration and New Construction Work in Tax Credits for Domestic Costs

Year 2010

Number of pages 40

The model for gaining tax credits for domestic costs is rather new in the taxation system. It was originally tested out in a number of regions between 1st October 1997 and 31st December 2000 and then was spread to nationwide use since 2001. The purpose of the deduction scheme was to increase employment, reduce the level of illegal work and also increase the demand for small-scale work needed in a household.

The tax credit for domestic costs-deduction is directly reduced from one's individual taxation. Estates of deceased persons are allowed to apply for the deduction from the year of the death. Companies, entrepreneurs and agriculturists are not allowed to apply for deduction in their taxations.

It is set in the Law of Income Tax (Finnish: Tuloverolaki) that tax credit can be granted from the following work: household work, care giving and daycare work in the home, and also for repair work in the home or at a leisure house. Awareness of the advantages of the tax credit has been poor at times because it has not been clearly stated in the law that what specific work entitles for the tax credit. Repair work has especially created some problems into what kind of work is entitled for tax credit and then again what work is not. The Supreme Administrative Court attempts to renew and interpret the law whenever needed. In this thesis will be considered, where the line goes between repair and new construction work.

The deduction scheme has been modified during the years of its use. The latest change for 2009 is that the deductible amount was increased to 3,000.00 € when it was 2,300.00 € in 2008. The maximum amount could include work involving maintenance and reconstruction up to 1,150.00 €. The coverage was extended to other services and the own risk for deducted costs remains in 100.00 €.

After it has been taken into nationwide use, the tax credit for domestic costs has reached more and more peoples awareness. Also companies have been able to use the deduction as part of their advertising strategy, which again has been a contributor to adding the awareness of the deduction. The use of the deduction in taxation has been increasing year after year.

Key words: tax payer, tax credit for domestic costs, taxation, deduction

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	7
2	Henkilöverotus.....	8
3	Kotitalousvähennys	10
3.1	Verovähennys Euroopassa.....	10
3.1.1	Ranska.....	10
3.1.2	Saksa.....	11
3.1.3	Tanska.....	11
3.1.4	Belgia.....	12
3.1.5	Ruotsi.....	12
3.2	Historia ja muutokset	13
3.3	Kotitaloustyö.....	16
3.4	Hoiva- ja hoitotyö.....	16
3.5	Asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö.....	17
3.6	Vähennyksen saaja	17
3.7	Edellytykset vähennykselle.....	18
3.8	Vähennykseen vaikuttavat tuet.....	19
3.9	Puolisosiirto	20
3.10	Kotitalousvähennysvaatimuslomake	21
3.11	Tavoitteiden onnistuminen	22
3.11.1	Työllisyyden tukeminen ja pimeän työn vähentäminen.....	22
3.11.2	Asunnon oma-aloitteinen kunnossapito	23
3.12	Mielipiteitä vähennyksestä	24
4	Eri töiden tulkintaa	26
4.1	Asunnon kunnostustyöt.....	26
4.2	Uudisrakentaminen	27
4.2.1	Kuopion HAO 13.1.2005	27
4.2.2	KHO:2009:44	28
5	Johtopäätökset	30
6	Yhteenveto	33
	Lähteet	34
	Liitteet.....	37

Laki- ja lyhennysluettelo

ArvonlisäveroL	Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501
CES	Cheque Emploi Service
Dnro	Diaarinumero
Enpere	Ennakkoperintärekisteri
€	Euro
HAO	Hallinto-oikeus
HE	Hallituksen esitys
HS	Helsingin Sanomat
KELA	Kansaneläkelaitos
KHO	Korkein hallinto-oikeus
L	Laki
L verotusmenettelystä	Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558
Mk	Markka
mom.	Momentti
Rakennusverolaki	Rakennusverolaki 14.1.1977/54
SEK	Ruotsin kruunu
Stakes	Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
TVL	Tuloverolaki 30.12.1992/1535
VeroHP	Verohallituksen päätös
VIV	Veroilmoitus verkossa
VM	Valtiovarainministeriö
YTJ	Yritystietojärjestelmä

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on henkilöverotuksen kotitalousvähennys. Kiinnostus aiheeseen ja sen monimuotoisuuteen ovat olleet tärkeimmät kriteerit opinnäytetyön aihetta valittaessa.

Kotitalousvähennys jakautuu vähennysmallina kolmeen eri osioon, jotka ovat kotitalous-, hoiva- ja hoito- sekä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöt (TVL 127a §). Näistä eri osioista ehdottomasti suosituin on ollut vuosien varrella asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöt (Verohallinto 2009f, 1-2). Vähennyskelpoisia ovat yrittäjän tai yrityksen työn kustannukset ja palkatun työntekijän kohdalla bruttopalkka sivukuluineen (HE 112/2008, luku 1.7; TVL 127b §).

Kotitalousvähennys on verovähennysmuotona melko nuori. Laissa ei ole tyhjentävästi lueteltu, mitkä työt oikeuttavat vähennykseen. Korkein hallinto-oikeus pyrkii päätöksillään lujittamaan verotusmenettelyä ja rajaamaan vähennyksen piiriä. Aiheesta ei ole toistaiseksi kovinkaan paljoa kirjallisuutta, oikeuskäytäntöä tai valmiita tutkimuksia.

Haluan tarkastella aihetta, koska se on vähennysmallina äärimmäisen tuottava verovelvollisille ja siksi erittäin kiinnostava. Valtio nosti vähennyksen määrää 2300,00 eurosta 3000,00 euroon per henkilö verovuodesta 2009 lähtien (HE 112/2008, luku 2.7). Kyseessä on suoraan verosta tehtävä vähennys, joka kahden aikuisen perheessä tarkoittaa parhaimmassa tapauksessa 6000,00 euroa verohyötyä nettona (Verohallinto 2010a, 12).

Opinnäytetyössä pohdin asunnon perusparannustyön ja uudisrakentamisen vaikeaselkoista rajanvetoa. Mitkä ovat asunnon kunnossapito- ja perusparannustöitä? Oikeuslaitosten päätöksiä tarkastelemalla saadaan suuntaa-antavia linjoja, mutta jokainen päätös on ollut kuitenkin yksilöllinen ja niissä esiintyneet tosiasiat ja olosuhteet ovat olleet päätösten tukirankoja. Miten verohallinto soveltaa ja ryhmittelee esimerkiksi vuosikorjaus-, perusparannuskulut sekä uudisrakentamisen? Onko näillä selkeää jakoa? Ja jos on, niin millainen? Työn viitekehyksen tavoitteena on selvittää, millaisesta verovähennysmallista on kyse sekä mitä muutoksia siihen on tullut vuosien aikana.

Opinnäytetyöni painottuu teoreettiseen ja kirjalliseen työskentelyyn (pöytälaatikkotutkimus). Tärkeimmät lähteet ovat olleet KHO:n ja HAO:n päätökset, hallituksen esitykset sekä erilaiset lait kuten tuloverolaki ja laki verotusmenettelystä. Työssä hyödynnän verohallinnon erilaisia julkaisuja, tilastoja ja tiedotteita, verohallinnon Internet-sivuja sekä henkilöverotuksen käsikirjoja.

2 Henkilöverotus

Henkilöasiakkaiden eli luonnollisten henkilöiden ja erillisinä verovelvollisina verotettavien kuolinpesien tulot jaetaan Suomessa ansio- ja pääomatuloihin. Tätä jakoa on noudatettu vuodesta 1993 alkaen. (Verohallinto 2009a, 22-23, 77.)

Ansiotuloa ovat muun muassa palkat, eläkkeet ja sosiaalietuudet. Pääomatuloa ovat kaikki omaisuuden myynnistä saadut tulot tai esimerkiksi vuokratulot. Ansiotulot verotetaan progressiivisen veroasteikon ja pääomatulot kiinteän verokannan mukaan, joka on ollut 28 % vuodesta 2005 (Verohallinto 2009a, 20).

Verovelvollisiksi kutsutaan niitä, joiden velvollisuutena on verojen maksaminen. Verovelvollisia ovat niin luonnolliset henkilöt kuin juridisetkin oikeushenkilöt. Veronsaajia ovat muun muassa valtio, kunnat, seurakunnat, ortodoksinen kirkkokunta, KELA sekä metsänhoitoyhdistykset ja metsäkeskukset. (Verohallinto 2009a, 20.)

Verotus tapahtuu seuraavan kaavan mukaisesti:

- ennakkoperintä
- verovelvollisen ilmoitusvelvollisuus
- verotuksen toimittaminen
- verotettavan tulon ja varallisuuden laskeminen
- veron määrääminen
- veron maksuunpano ja
- veronkanto ja tilittäminen veronsaajille. (Verohallinto 2009a, 24-25.)

Verotus toteutetaan suurimmaksi osaksi koneellisesti (Rajala 2009, 24). Tyhjiä korjaamattomia veroilmoituksia ei ole tarvinnut enää palauttaa allekirjoitettuna (Verohallinto 2010a, 2). Jos verovelvollinen palauttaa korjatun esitäytetyn veroilmoituksen, hän voi sen jälkeenkin vielä täydentää veroilmoitustaan lisäselvityksillä ja vähennysvaatimuksilla. Verotus päättyy lokakuussa (Verohallinto 2010a, 3). Vuoden 2008 verotus päättyi 31.10.2009 (Verohallinto 2009d, 1).

Verotuksen päättymisen jälkeen verotusta voidaan oikaista tai siihen voidaan hakea muutosta hallinto-oikeudesta ja mahdollisesti korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Muutoshakemus oikaisulautakunnalle on ensimmäinen oikeusaste. Jokaisesta verovirastosta, mukaan lukien Ahvenanmaan verotoimisto, löytyy verotuksen oikaisulautakunta (Verohallinto 2009a, 25-26). Tuloverotukseen voi hakea muutosta verotusvuoden valmistumisen jälkeen viiden seuraavan vuoden ajan (L verotusmenettelystä 64 §). Verovuoden 2008 verotukseen voi hakea muutosta viimeistään 31.12.2014.

Henkilöverotuksessa on kotitalousvähennyksen lisäksi muita verovähennyksiä, joita verovelvollinen voi vaatia ansiotuloistaan, pääomatuloistaan ja veroistaan. Nykyiset vähennykset tukevat luonnollisia henkilöitä omistusasumisessa, työssäkäynnissä, kotona teetetyssä työssä tai vapaaehtoisissa pitkäaikaissästöissä. Viran puolesta myönnettävät vähennykset ovat ansiotulo-, tulohankkimis-, perus-, eläke-, opintoraha-, invalidi-, työtulo- ja merityötulovähennys (Verohallinto 2010a, 7, 12).

Ansiotulosta voidaan huomioida seuraavat vähennykset: työmarkkinajärjestön ja työttömyyskassan jäsen-, pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut, vähennys takaisin peritystä etuuksista, veronmaksukyvyyn alentumis-, moottorisaha- ja metsuri-, työasuntovähennys, tulohankkimiskulut sekä asunnon ja työpaikan väliset matkakulut. (TVL 93-98 §; Verohallinto 2010a, 7.)

Pääomatuloista tehtävät vähennykset ovat arvopapereiden hoito- ja säilyttämismenot, takaisin maksetut osakaslainat, pääomatuloihin kohdistuneet tulohankkimiskulut, maksetut asunto- ja opintovelan, ensiasunnon velan, tulohankkimisvelan ja yrittäjäosakkaan osakkeiden hankkimisvelan korot, vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut sekä verotusyhtymän maatalouden verovuoden tappio. (TVL 125-127e §; Verohallinto 2010a, 10-11.)

Verosta tehtäviä vähennyksiä ovat opintolainavähennys ja maksetut elatusmaksut. Kotitalousvähennys on myös verosta tehtävä vähennys, joka huomioidaan valtion tuloverosta ansio- ja pääomatuloista suoritettujen verojen suhteessa. (TVL 127c §; Verohallinto 2010a, 12.)

3 Kotitalousvähennys

Verovelvollisella on oikeus ”...vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä...”. Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Kotitalous voi ostaa vähennykseen oikeuttavaa työtä yrittäjältä tai yritykseltä taikka palkata työntekijän. Vähennys on 60 % yrittäjälle tai yritykselle maksetusta työstä ja 30 % työntekijän bruttopalkasta pakollisine sivukuluineen. (TVL 127a-b §; Verohallinto 2009a, 501.)

Vähennystä myönnettiin verovuonna 2008 enintään 2300,00 euroa, johon sai sisältyä asunnon kunnossapito- ja perusparannustöitä enintään 1150,00 euroa. Verovuodesta 2009 vähennyksen enimmäismäärä nousi 3000,00 euroon. Omavastuu on 100,00 euroa. (TVL 127a §; Verohallinto 2009d, 3.)

Täyden vähennysmäärän 3000,00 euroa saa, kun vähennyskelpoinen työosuus on noin 5167,00 euroa. Vähennys voidaan laskea seuraavan laskukaavan mukaisesti: $5167,00 \times 60 \% \div 100,00 = 3000,20$ euroa. Jos sen sijaan kotitalous palkkaa työntekijän ja palkan sivukulujen oletetaan olevan 22 %, saa 3000,00 euron maksimivähennysmäärän hyödynnettyä, kun vähennyskelpoiset työnkustannukset ovat vähintään 5962,00 euroa ($30 \% \times 5962,00 + 22 \% \times 5962,00 \div 100,00 = 3000,24$ euroa). (Verohallinto 2009e.)

3.1 Verovähennys Euroopassa

Kotitalousvähennykseen verrattavia verotuksessa huomioitavia vähennyksiä on käytetty ennen Suomea Belgiassa, Ranskassa, Saksassa ja Tanskassa. Järjestelmien tavoitteet ovat olleet loppujen lopuksi melko samanlaiset; kaikki pyrkivät pimeän työn vähentämiseen ja työllisyyden lisäämiseen. Vähennysoikeuden perusteina olivat useimmissa tapauksissa tavanomaiset koti-työt. (Niilola & Valtakari 2006, 17-29.)

3.1.1 Ranska

Vuoden 1991 loppupuolella otettiin Ranskan verotuksessa käyttöön Cheque Emploi Service eli CES, joka verovähennysmallina oli ennennäkemätön Euroopan alueella. CES-järjestelmässä kotitalous avasi itselleen tilin, huolehti itse työntekijän palkkauksesta toimien näin työnantajana ja ilmoitti järjestelmälle palkattavan henkilötiedot. Työntekijä ei saanut olla työsuhhteessa yritykseen, kunnalle, valtiolle tai yleishyödylliseen organisaatioon. Maksuliikenne hoidettiin ainoastaan avatun tilin kautta. (Niilola & Valtakari. 2006, 17-20.)

Laskutus tapahtui niin, että puolet palkkakustannuksista katettiin sekin tai kupongin arvosta, joita kotitalous haki muun muassa pankeista, vakuutusyhtiöistä. CES vastasi loppuosasta kustannuksia sekä vahinko-, tapaturma- ja vastuuvakuutuksista. Se piti huolen myös siitä, että palkatulle työntekijälle maksettiin vähintään minimipalkkaa ja että sairaus-, työttömyyskassa- ja eläkemaksut olivat hoidossa. (Niilola & Valtakari. 2006, 17-20.)

Pimeän työn osuus Ranskan työmarkkinoilla ei ollut kuitenkaan alentunut odotettua vastavasti. Järjestelmä osoittautui yksinkertaiseksi ja toimivaksi. (Niilola & Valtakari. 2006, 17-20.)

3.1.2 Saksa

Saksan järjestelmän tavoitteena oli enemmänkin työpaikkojen lisääminen kuin pimeän työn vähentäminen, koska pimeänä ostettua palvelua ei mielletty kovinkaan laittomaksi. Työttömyyttä oli yritetty vähentää jo vuodesta 1997 kymmenen prosentin verovähennyksellä (työkustannuksista), mutta ehdot vähennyksen saamiselle koettiin liian vaativiksi. (Niilola & Valtakari 2006, 26-27.)

Vuonna 2003 Minijob-nimellä luodun järjestelmän tarkoituksena oli houkutella pimeänä työkennelleitä työskentelemään laillisesti. Tässä mallissa työntekijä vapautettiin tuloverosta, mutta hän kuului kuitenkin muun muassa sairaskassaan. Vaatimuksena oli, että palkkaa sai muodostua kuukaudessa enintään 400,00 euroa tai työpäiviä yhteensä enintään 50 päivää vuodessa. Näin ollen työtön säilytti osan työttömyyskorvauksestaan palkkatulon lisäksi. Vähennys kotitalouksille oli edelleen kymmenen prosenttia, mutta palkansivukulut tiputettiin normaalista 42 %:sta 12 %:iin. Kotitalous huolehti itse työntekijän palkkauksesta ja ilmoitti tämän henkilötiedot järjestelmän rekisteriin. (Niilola & Valtakari 2006, 26-27.)

3.1.3 Tanska

Tanskassa kokeiluna aloitettu Hjemmeservice ei myöntänyt vähennyksiä remontoinnista tai lasten hoidosta. Järjestelmä vakinaistettiin vuonna 1997. Se toimi siten, että kotitalous sai hyödyn välittömästi eikä alennus ollut sidoksissa maksettuihin veroihin. Kotitalous maksoi ostetusta kotitalouspalvelusta jo alennetun hinnan ja yritys haki korvausta kunnalta myyntilaskua vastaan. Tämä vähennys ei oikein koskaan nauttinut yleistä kansan luottamusta taikka poliittista tukea Tanskassa, mutta vähensi jonkin verran pimeän työn määrää. Kuitenkin Tanskan vähennyksellisen ongelmana oli yritysten suuri hintakilpailu, johon pimeän työn alhaisemmat kustannukset peilasivat. (Niilola & Valtakari 2006, 22-25.)

3.1.4 Belgia

Belgiassa tavoitteena oli suuren työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen sekä etenkin naisten saaminen työelämään. Maassa kokeiltiin erilaisia versioita jo vuodesta 2000, mutta vasta vuonna 2003 saatiin hiottua Titre-Services -järjestelmä toimivaksi. (Niilola & Valtakari 2006, 28-29.)

Tavoitteena oli, että yritykset palkkaisivat työntekijät pääosin työttömistä työnhakijoista. Paikallinen työvoimatoimisto määritteli, mihin yrityksiin vähennysoikeus kohdistui. Nämä valitut yritykset saivat tukea liittohallitukselta. Kotitaloudet ostivat erilaisia kotitalouspalveluja näiltä yrityksiltä ja maksoivat Accor-järjestelmältä hankituilla maksusekeillä. Maksusekit vastasivat käytännössä Suomessa käytettyjä palveluseleitä, jotka maksoivat vähemmän kuin mitä niiden arvo vastasi. (Niilola & Valtakari 2006, 28-29.)

3.1.5 Ruotsi

Kotitalousvähennys on puhuttanut Ruotsia jo vuosia. Vuoden 2007 heinäkuussa ruotsalaiset kotitaloudet saivat oman verovähennysmallin käyttöönsä (Taloussanomat 2008). Jo pitkään julkisuutta saanut verovähennysaihe sai vilkkaan vastaanoton Ruotsissa, ja onkin synnyttänyt satoja uusia yrityksiä (Helsingin Sanomat 2007). Vähennysjärjestelmää on ajanut ahkerimmillaan Ruotsin porvarilliset puolueet. Ruotsissa on pelätty verovähennyksen muodostavan ”piikayhteiskunnan” (Niilola & Valtakari 2006, 30).

Melkein vastaavanlaista järjestelmää, nimeltään rotavdraget, kokeiltiin muun muassa vuosina 1996-1999 ja 2004-2005. Tukea sai 30 % kotitalouden teettämistä kodin kunnostus- ja rakentamistöistä. Edellytyksenä oli, että yrityksen oli kuuluttava Ruotsin yritysverorekisteriin sekä kokonaistyön hinnan oli oltava vähintään 20 000,00 SEK (noin 2060,00 euroa). (Niilola & Valtakari 2006, 31.)

Ruotsin palvelualojen työnantajaliiton Almegan johtaja Ulf Lindbergin arvioi, että luultavasti 184 000 ruotsalaista kotitaloutta aikoi hyödyntää verovähennystä vuonna 2008 tuloryhmästään riippumatta. Ruotsissa on noin vuoden aikana muodostunut jo 9300 uutta työpaikkaa etenkin palvelualalla. (Taloussanomat 2008.)

3.2 Historia ja muutokset

Hallituksen esityksen myötä valittiin ajalle 1.10.1997 - 31.12.2000 kotitalouksia tukeva verovähennysmalli kokeilukunnissa, jotka sijaitsivat Etelä-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä. Samanaikaisesti sovellettiin Tanskan kaltaista suoraa yritystukimallia. Kotitalousvähennykseen ei sisällynyt alkuvaiheessa omavastuuosuutta ja sen sai vain toinen puolisoista lopullisessa verotuksessa. Vähennyksen enimmäismäärä oli 5000,00 markkaa (noin 841,00 euroa). (HE 72/1999, 1; HE 85/1997, 10.)

Vähennyksen tavoitteet on määritelty seuraavanlaisesti: ”Kotitalousvähennyksen tarkoitus on ollut parantaa työllisyyttä kannustamalla kotitalouksia teettämään ulkopuolisilla sellaisia töitä, jotka ne aikaisemmin ovat tehneet itse. Lisäksi tarkoitus on ollut edistää asuntojen omatoimista ylläpitotoimintaa ja torjua harmaata taloutta” (Verohallinto 2009d, 2). Pimeän työn suhteen työntekijää haluttiin turvata muun muassa eläke- ja tapaturmavakuutuksen puuttumiselta sekä tulosidonnaisten etuuksien poisjäämiseltä. Työllisyyttä pyrittiin parantamaan kannustamalla pienyritystoimintaa sekä edistämään omatoimista hoivatoimintaa ja asunnon ylläpitoa. (HE 85/1997, 4.)

Alkuaikoina ennustettiin vähennysmallin luovan noin 10 000 uutta työpaikkaa ja pienentävän verovuoden 1998 verotuloja noin 300-500 miljoonaa markkaa. HE:ssä tehdyt laskelmat pohjautuivat Pekka Tsuparin ja Matti Virenin tutkimukseen *Työllistämiskynnyksen hinta*, jossa verotulojen menetys katsottiin kompensoituvan osaksi työllisyyden parantuessa harmaan talouden vähentymisellä ja siten työttömyyskorvausten pienenemisellä. Tuloveron kasvua oli odotettavissa noin 100-200 miljoonaa markkaa (noin 17-33 miljoonaa euroa). (HE 85/1997,5.)

Kotitalouksien ostaessa vähennyskelpoista työtä ulkopuoliselta taholta niille vapautuu aikaa, joka voitaisiin mahdollisesti käyttää ansiotulojen lisäämiseen (Tuovinen 2007, 7). Tämä lisäisi omalta osaltaan verotuloja. Kuitenkin, kuinka moni olisi halukas käyttämään ylimääräisen vapaa-aikansa työssä oloon? Onko markkinoilla edes resursseja tarjota lisäansioita niitä haluville?

Kokeiluajalta kerättiin tietoa kokeilukuntien tuloksilla ja analysoitiin millaisia vaikutuksia vähennysmallilla oli esimerkiksi työnhintaan ja työllisyyteen (HE 85/1997,5). Kahden vähennysmallin soveltamista jatkui vuodelle 2000, jolloin hallitus käsitteli Työministeriön ja VM:n toimeksiannosta Stakesin tutkimusta tukikokeilun vaikutuksista. Raportin mukaan Tanskan tyylistä yritystukimallia hyödynnettiin enemmän. Päädyttiin kotitalouksia tukevaan verovähennysmalliin, koska yritystukimallissa ongelmana oli mahdollinen järjestelmän hallinnollinen raskaus. Kokeilukunnissa asui yhteensä 2,7 miljoonaa asukasta. (HE 140/2000, 2.)

Kotitalousvähennys on ollut koko Suomen käytössä verovuoden 2001 verotuksesta lähtien, jolloin tuli voimaan ensimmäinen verolaki, TVL. Vähennyksen enimmäismäärä säilyi samana, mutta omavastuuosuus 500,00 markkaa (noin 84,00 euroa) sisällytettiin verovähennysmalliin. Samalla muutettiin vähennyksen ehtoja siten, että asunnon tai vapaa-ajanasunnon oli oltava verovelvollisen *omassa käytössä*. (HE 140/2000, 2 ja 6.)

Euroopan Unioniin liittymisen myötä Suomessa siirryttiin vuonna 2002 euron käyttöön. Vähennyksen määräksi määriteltiin 900,00 euroa ja omavastuuosuudeksi 100,00 euroa. (HE 256/2002, 1.)

Vuonna 2003 vähennystä laajennettiin ensimmäisen kerran. Silloin vähennyksen määrää nostettiin 900,00 eurosta 1150,00 euroon ja työn kustannuksista sai 40 %:n sijaan 60 %:n vähennyksen. Palkasta ja siihen kohdistuvista sivukuluista sai 10 %:n vähennyksen. Verovähennysmallin oli havaittu lisäävän tietyillä aloilla (kotitaloustyö) kysyntää ja työpaikkoja. (HE 256/2002, 1.)

Vuonna 2005 vähennys laajeni toisen kerran koskien vähennysoikeuden saajia. Vähennyksen sai muun muassa sellaisesta työstä, joka oli tehty verovelvollisen tai tämän ylenevässä olevien sukulaisten käytössä olevaan asuntoon (TVL 127a §). Haluttiin kannustaa vanhemman sukupolven omaehtoista hoivaamista ja näin saada vanhuksat asumaan omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Palkasta ja siihen kohdistuvista sivukuluista sai vähentää 30 %. Näillä uudistuksilla koettiin parantaa kotitalouksien työllistämismahdollisuuksia. (HE 146/2004, 2-3.)

Vuonna 2006 nostettiin jälleen vähennyksen määrää 2300,00 euroon, mutta asunnon kunnossapito- ja perusparannuksesta sai edelleen 1150,00 euron vähennyksen. Estävinä tukina katsottiin ainoastaan välittömästi kotitaloudelle maksetut tuet, kuten omaishoidontuki. (HE 144/2006, luku 1.3.)

Vuonna 2007 esitettiin sovellettavaksi kuluvalle vuodelle sekä takautuvasti verovuodelle 2006 vähennysoikeuden myöntämistä, vaikka samaan lämmitystapajärjestelmän perusparannustyöhön olisi myönnetty energia-avustusta kuten korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksia. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos korjaustuen on maksanut valtio, kunta tai muu julkisyhteisö. Samalla estäviin ehtoihin lisättiin, että verovelvollisen itse tekemä työ tai samassa taloudessa asuvan henkilön tekemä työ ei ole vähennyskelpoista. Tämä päti myös edellä mainittujen omistuksissa olevien yritysten suorittamiin vähennyskelpoisiin töihin. (HE 144/2000, 3; Verohallinto 2009d, 4.)

Verovuodesta 2009 lähtien kotitalousvähennysten osioiden enimmäisvähennyksen määrät ovat samat ja summaa korotettiin 3000,00 euroon. Verovelvollisten verovähennyshyöty kodin kun-

nostus- ja perusparannustöiden osalta kaksinkertaistui huomattavasti. Tämän muutoksen arveltiin vähentävän verotuloja noin 70 miljoonalla eurolla. (HE 112/2008, luku 3.)

Vähennyksen piiriin ei edelleenkään kuulu kodinkoneiden tai pienlaitteiden korjaus- ja asennustöitä. Uutuutena vähennyskelpoisten töiden kohdalla ovat tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito-, ja opastustyöt (HE 112/2008, luku 3). Myöskään koneen osuutta työkustannuksista ei tarvitse enää eritellä tai verohallinnon yhtenäistämisohjeen mukaisesti arvioida (2009, 19). KHO:n ennakkoratkaisu teki selväksi, että koneen tekemä työ on yhtä vähennyskelpoista kuin mies-työkin (KHO:2009:73).

Vähennyksen käyttö on vuosittain lisääntynyt (Taulukko 1). Vuoden 1997 tilastoja on ollut mahdollista kerätä vain kolmelta kuukaudelta ja siksi alla olevan yhteenvedon lukuja tarkasteltaessa on huomiotava, että verovuoden 2000 jälkeen vähennys laajeni tosiaan koko maahan. Sitä ennen luvut ovat kohdistuneet vain 2,7 miljoonan asukkaan alueeseen. Esimerkiksi vuonna 2007 noin 260 800 verovelvollista hyödynsi kotitalousvähennystä ja vähennys oli noin 183 328 000 euroa, josta 76 % kohdistui asunnon perusparannus- ja kunnossapitoon. (Verohallinto 2009f, 1-2.)

verovuosi	vähennyksen määrä	muutos edelliseen vuoteen	keskimääräinen vähennys	vähennyksen yhteismäärä
1998	19 300 kpl		2100 mk	47,4 miljoona mk
1999	24 000 kpl	+24 %	2500 mk	59,5 miljoona mk
2000	31 500 kpl	+31 %	2569 mk	80,0 miljoona mk
2001	73 756 kpl	+34 %	444 €	32 765 484 €
2002	92 121 kpl	+25 %	465 €	42 793 141 €
2003	142 836 kpl	+55 %	638 €	91 162 589 €
2004	175 364 kpl	+23 %	630 €	110 481 482 €
2005	215 835 kpl	+23 %	645 €	140 282 559 €
2006	241 910 kpl	+12 %	687 €	166 177 556 €
2007	260 834 kpl	+8 %	697 €	183 328 426 €
2008	309 605 kpl	+19 %	715 €	221 227 726 €

Taulukko 1. Kotitalousvähennyksen määrä verotuksessa eri vuosien aikana (Verohallinto 2009f, 1-2).

3.3 Kotitaloustyö

Henkilöverotuksen käsikirjassa kuvaillaan kotitaloustyön olevan tavanomaista työtä kuten ruoan laittoa, siivousta, pyykinpesua, vaatteiden silitystä tai ikkunoiden pesua (2009, 497). Verotusmenettelyssä on katsottu kaupassa käynnin sekä koirien ulkoiluttamisen vähennykseen oikeuttavaksi työksi, jos se on osana muuta vähennykseen oikeuttavaa työtä. Tavanomaista kotitaloustyötä ovat myös erilaiset pihapiirissä tehtävät työt kuten ruohonleikkaus, lumen luonti, haravointi, kukkien kastelu, puutarhan hoito- ja istutustyöt ja tuholaisten torjuntatyöt. (Verohallinto 2009a, 497-498.)

Sen sijaan, jos työtä ei tehdä kokonaisuudessaan verovelvollisen kotona, ei vähennystä voi saada. KHO:n päätös koski vaatteiden ja kodin tekstiilien huoltopalvelun ostamista pesulapalvelujen tuottamiseen erikoistuneelta yhtiöltä, jossa pesulapalvelutyötä ei tehty verovelvollisen kotona. Asiassa ei katsottu relevantiksi sitä tosiseikkaa, että vaatteet ja tekstiilit noudettiin asiakkaalta ja palautettiin asiakkaalle. (KHO:2001:52.)

3.4 Hoiva- ja hoitotyö

Hoiva- ja hoitotyön eli huolenpidon ja hoidon on oltava myös tavanomaisia. Näitä töitä ovat esimerkiksi lasten, sairaiden, vammaisten tai vanhusten hoito, syöttäminen, pesettäminen, pukeminen, ulkoiluttaminen ja auttaminen henkilökohtaisissa askareissa heidän kotonaan. (Verohallinto 2009a, 498.)

Tilanteet, joissa työ tehdään palvelukodin tai asuntolan yhteisissä tiloissa taikka turvapalveluiden yksikössä (kuntosali, sauna, pesutupa, keittiö tai toimisto), eivät oikeuta osaksikaan vähennykseen (KHO:2001:52; Verohallinto 2009d, 5-6.)

Vähennystä ei voi saada, jos työhön on saatu luontoisedun kaltaista etuutta tai työ on arvonlisälain 34-36 §:n mukaisesti kyseisestä verosta verovapaa eli eräät terveyden- ja sairaudenhoitopalvelut, niin kuin lääkärin, hierojan, fysioterapeutin tai sairaanhoitajan tekemä työ (HE 85/1997, 6; Verohallinto 2009a, 498). Kampajaan tai parturin työ ei ole katsottu tavanomaiseksi työksi (Verohallitus 2008b, 2). Myös tietynlaiset tuet estävät kotitalousvähennyksen saamisen, mistä tarkemmin luvussa 3.8.

3.5 Asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö

Tähän vähennyspiiriin kuuluvat kaikenlaiset rakennuksen kuntoa ylläpitävät toimenpiteet. Näitä ovat esimerkiksi pintaremontit, huoltotyöt, lämmitysjärjestelmän muutokset ja lisäykset sekä suuremmat, pitkäikäisemmät remonttityöt kuten putki- ja sähkötyöt. (Verohallinto 2009a, 498.)

Kotitalousvähennyksessä asunnon kunnossapito- ja perusparannustöiden kohdalla on eniten tulkinnan varaa. Kuten jo aikaisemmin todettu, laissa ei ole tarkkaan lueteltu mitkä työt oikeuttavat vähennykseen. Välttämättömät työt, jotka perustuvat lakiin kuten nuohous, eivät ole vähennyskelpoisia. Myöskään uudisrakentamista ei tueta, koska vähennyksen tarkoituksena on ollut tukea muun muassa asunnon oma-aloitteista huolenpitoa. (HE 85/1997, 4; Verohallinto 2009d, 8.)

3.6 Vähennyksen saaja

Kotitalousvähennys tehtiin alkujaan vähennettäväksi tuloverosta, jotta kaikilla tulonsaajilla oli mahdollisuus vähennykseen. Näin ollen myönnettävä vähennys ei syrjinyt pienituloisia kuten yksinhuoltajia tai vanhuksia. Vuodesta 2005 vähennyksen piiriin on kuulunut myös perheen täysi-ikäinen lapsi, jos hän on osallistunut työn kustannusten maksuun. (HE 146/2004, 2-3.)

Vähennystä voi vaatia, jos on maksanut teetetystä työstä omassa käytössä olevaan asuntoon tai vapaa-ajan asuntoon taikka omien tai puolison tai entisen puolison vanhempien, isovanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöiden puolisoitten käytössä olevaan asuntoon tai vapaa-ajan asuntoon (TVL127a §).

Vähennys myönnetään vain luonnolliselle henkilölle. Kuolinpesä voi hakea vähennystä sen vuoden verotuksessa, jolloin vainaja on kuollut (Verohallinto 2009d, 10). Vähennysoikeus ei koske sijoitusasuntoa tai alenevan polven, kuten täysi-ikäisten lasten, käytössä olevaa asuntoa (TVL127a §).

Elinkeinon ja maatalouden harjoittajan elinkeinoon tai maatalouteen liittyvä työ ei oikeuta vähennykseen. Rajoituksen piiriin kuuluvat myös toiminnassa käytettyjen rakennusten korjaukset sekä esimerkiksi karjanhoito ja maanviljely. (Verohallinto 2009d, 10.)

3.7 Edellytykset vähennykselle

Perusedellytys vähennykselle on ollut tähänkin päivään saakka, että työn tehneen yrityksen on kuuluttava ennakkoperintärekisteriin (Verohallinto 2009d, 3). Se, että yritys tai yrittäjä ilmoittaa olevansa arvonlisävelvollinen, ei tee tehdystä, maksetusta työstä vähennyskelpoista. Ennakkoperintä- ja arvonlisävelvollisuus ovat kaksi eri asiaa. Vaatijan eli verovelvollisen on huolehdittava ja otettava asioista selvää. Jos verovelvollinen on tehnyt jatkuvan, esimerkiksi vuoden mittaisen sopimuksen yrityksen kanssa, on suositeltavaa, että sopimusta uusittaessa päivitetään ja tarkistetaan yrityksen enpere-tiedot (Verohallinto 2009d, 4).

Kuitenkin ennakkoperintärekisterissäolo on olemassa poikkeus, joka koskee yleishyödyllisiä yhteisöjä. Yleishyödyllisen yhteisön tekemät tavanomaiset kotitalous- tai hoiva- ja hoitotyöt ovat vähennyskelpoisia. (Verohallinto 2009d, 13.)

Kunnalle maksettu suoritus ei oikeuta vähennykseen, koska kunnat eivät ole verovelvollisia oman kuntansa alueella harjoittamista toiminnan tuloista (Torkkel 2008, luku 3). Kuntien kuulumista ennakkoperintärekisteriin kuvaillaankin *muodollisuudeksi*. Tätä ei kuitenkaan pidä yleistää kuntayhtymiin, jotka saattavat harjoittaa tuloveronalaista toimintaa (TVL 21.4 §).

Kotitalousvähennystä ei saa itse tehdystä työstä tai verovelvollisen kanssa samassa taloudessa asuvan tekemästä työstä. Tämä rajoitus koskee lisäksi edellä mainittujen omistuksessa olevan yrityksen tekemään työhön. (TVL 127a § 4 mom.)

Toinen tärkeä edellytys on, että verovelvollinen on itse maksanut vaatimansa vähennykseen oikeuttavan työn (TVL 127a §; Kaari 2009, 10). Verovelvollisen on osoitettava viranomaisen pyynnöstä tosittein, että hän on maksanut teetetetyt työt (L verotusmenettelystä 11 §).

Kotitalousvähennyksen myöntämisessä noudatetaan kassaperiaatetta (HE 85/1997, 7). Tämä tarkoittaa sitä, että vähennys myönnetään sen verovuoden vähennyksenä, kun työkin on maksettu. Jos vähennyskelpoinen työ maksetaan eri vuosien aikana, on verovelvollisen eriteltävä maksetut laskunosat eri vuosille. Verovelvollinen voi esimerkiksi vaatia keväällä 2010 esitetyllä veroilmoituksella verovuoden 2009 verotuksessa kotitalousvähennystä sen vuoden maksetuista töistä sekä tositteiden vuoden 2010 maksetut työt huomioitavaksi kuluvan vuoden verokortillaan. (Verohallinto 2009d, 16.)

Siinä tapauksessa, kun kustannuksia varten on otettu lainaa taikka solmittu osamaksusopimus, epäselväksi jää usein maksujen ajankohta. Kyseessä voi olla vuosienkin mittainen lyhennys-suunnitelma, kuten lainan otoaissa, mutta verotuksen kannalta maksuajankohdaksi tulkitaan sopimuksen tekohetki. (Verohallinto 2009d, 15.)

Jos muuten vähennyskelpoinen työ on tehty ja toteutettu asunto-osakeyhtiössä, yhtiöjärjestyksessä sovitut säännöt ratkaisevat. Työn kustannukset saa vähentää, kun teettämismvastuu on ollut yhtiöjärjestyksen mukaan osakkaalla. Asunto-osakeyhtiön vastuulla olevat työt eivät ole missään tapauksessa vähennyskelpoisia. Nämä vähennyskeltottomat kustannukset tulevat myöhemmin kokonaisuudessaan huomioitavaksi asunnon hankintamenoa laskettaessa (l. tehdyt perusparannusmenot). Korkeimmasta hallinto-oikeudesta on päätös, jossa verovelvollinen sai kotitalousvähennyksen parvekelasituksen työnkustannuksista, kun asunto-osakeyhtiö ei ollut osallistunut kustannuksiin eikä niitä ollut veloitettu osana yhtiövastikkeita. (KHO:2008:87; Verohallinto 2009d, 10.)

3.8 Vähennykseen vaikuttavat tuet

Hallituksen esityksessä, jossa kotitalousvähennystä käsiteltiin ensimmäisen kerran, huomioitiin yhteiskunnan varoin myönnettyjen tukien päällekkäisyyksien mahdollisuuksia. Pyrittiin huomioimaan ettei samaa työtä varten tulisi useampia yhteiskunnan varoilla myönnettyjä tukia. Estävinä tukina mainittiin:

- omaishoidontuki
- lasten kotihoidontuki
- lasten yksityisen hoidontuki
- työllistämistuki ja
- valtion korjausavustus asuntoa varten. (HE 85/1997, 5.)

Myöhemmin hallituksen esityksessä pohdittiin vanhusten ja vammaisten lakisääteistä ja kiinteämääräistä hoito- ja vammaistukea, jota käytettiin muihinkin ylimääräisiin menoihin. Esityksessä ei nähty syytä evätä näiden verovapaiden tukien estävän kotitalousvähennyksen saamista. Estäviä tukia täydennettiin kuitenkin seuraavilla lisäyksillä:

- työmarkkinatuki (maksettu työnantajalle tai kotitaloudelle) ja
- muun julkisyhteisön korjausavustus asuntoa varten. (HE 140/2000, 2-3.)

Vuonna 2003 tuli ratkaistavaksi kunnan palvelusetelin käyttö ja sen vaikutus kotitalousvähennykseen, jossa kotitalous osti palveluja kunnan hyväksymältä yritykseltä ja maksoi sen palveluseleillä. Samalta yritykseltä saatettiin hankkia muutakin palvelua, joka oikeuttaisi kotitalousvähennykseen. Ehtona oli, ettei maksuun saanut käyttää osaksikaan palveluseteliä. TVL:n 127 §:n 3 momenttiin lisättiin estäväksi tueksi:

- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli. (HE 49/2003, 3-4.)

Vakuutusyhtiöltä saatu korvaus, joka on myönnetty teetetylle työlle, estää myös vähennyksen saamisen. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on annettu päätös, jossa verovelvollinen ei katsottu oikeutetuksi kotitalousvähennykseen siltä osin kuin työn kustannukset katettiin vakuutusyhtiön korvauksella. (KHO:2008:55.)

3.9 Puolisosiirto

Tuloverolaissa määritetään puolisoiksi sellaisia luonnollisia henkilöitä, jotka ovat ennen verovuoden päättymistä solmineet avioliiton tai asuvat jatkuvasti avioliitonomaisissa olosuhteissa verovuonna avioliittoa solmimatta sekä ovat aikaisemmin olleet keskenään naimisissa (rekisteröidyssä parisuhteessa) tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi. Puolisoita koskevia säännöksiä sovelletaan edelleen, jos erillään asuminen on johtunut työpaikan sijainnin tai, jos perheen omistuksessa on ollut monta asuntoa eikä tosiasiallinen erillään asuminen ole johtunut ja johda yhteiselämän lopettamiseen. (TVL 7 §.)

Puolisot ovat olleet eri verovelvollisia valtion- ja kunnallisverotuksessa saamiensa tulojen perusteella jo vuodesta 1975 lähtien. Kuitenkin eräiden vähennysten ja alijäämähyvitysten kannalta puolisoilla on säilynyt joitakin yhteisverotuksen piirteitä. (TVL 14 §.)

Kotitalousvähennys myönnetään siten kuin puolisot ovat ennen verotuksen päättymistä vaatineet. Siinä tapauksessa kun vähennysvaatimusta ei voida toteuttaa, myönnetään vähennys ensisijaisesti sille puolisolle, ”...jonka ansiotuloista ja pääomatuloista suoritettava valtion tulovero on verosta tehtävien vähennysten jälkeen suurempi. Siltä osin kuin kotitalousvähennystä tai osaa siitä ei voida tehdä vähennystä vaatineella puolisollla, vähentämättä jäänyt määrä vähennetään hänen puolisonsa veroista samalla tavalla kuin se olisi vähennetty, jos hän itse olisi vähennystä vaatinut.” (TVL 127c §.)

Jos vähennysvaatimus maksetun työn osuudelta ei ylitä myönnetyn vähennysmäärän enimmäisrajaa, ei vähennystä kannata jakaa. Omavastuuosuus on 100,00 euroa, joka vähennetään jokaiselta vain kerran, vaikka vähennys alijäämäisenä palautuisikin esimerkiksi suurempituloiselle puolisolle kertaalleen hyödynnettäväksi (Liite 1, A). Jos molemmat puolisot ovat niin pienituloisia, että myönnetty vähennys on suurempi kuin kummankaan verot, jää loppuosa kokonaan käyttämättä (Liite 1, B).

3.10 Kotitalousvähennysvaatimuslomake

Kotitalousvähennyksen vaatimiseen käytetään verohallinnon lomaketta 14 (Liite 3), johon on tullut muutaman vuoden sisällä pieniä muutoksia. Verohallinto tähtää tulevaisuudessa siihen, että mahdollisimman paljon tietoa tullaan siirtämään sähköisessä muodossa. Tämä näkyy muun muassa seuraavina sähköisinä palveluina: Verokortti verkossa, Veroilmoitus verkossa, Verotili tai Palkka.fi (Verohallinto 2010b).

Lomake on rakennettu niin, että kaksipuolisen lomakkeen toisella puolella on täyttöohjeet ja toisella puolella täytettävät tiedot vaatijasta ja vaatimuksesta. Ensiksi ovat luonnollisesti verovelvollisen henkilötiedot sekä lopussa päiväyksellä ja allekirjoituksella sitoumus vaatimukseen. Lomakkeen keskiosa on jaettu puoliksi siten, että sarake 2 tulee täytettäväksi, jos tekijänä on yritys tai yrittäjä ja 3, kun kyseessä on palkattu työntekijä (Liite 2).

Voisi olettaa, että monet mieltäisivät aloittavansa täyttämisen ja kirjaamisen loogisesti ylhäältä alaspäin, jolloin monesti virheellisesti täytettäisiin työntekijälle maksettu palkkorvaus yrittäjän tai yrityksen kohdalle. Kritisointia voisi esittää muun muassa sille seikalle, että lomakkeella on paljon tekstiä hyvin pienellä fontilla. Tämä voi johtaa lomakkeiden huolimattomaan täyttämiseen. Lomake on muuten ulkoasultaan selkeä, jos siihen viitsisi tutustua kunnon ajan kanssa. Esitäytetyn veroilmoituksen täydentäminen keväällä verkossa VIV-palvelussa on ehdottomasti edistyksellinen askel, koska palvelu ei päästä seuraavalle tasolle, jos lomake jää epähuomiossa puutteellisesti taikka virheellisesti täytettyä.

Edistystä vuoden 2009 lomakkeessa (Liite 3) on se, että maksupäivän 2.2 kohtaan, on lisätty selvästi sarakkeet ensimmäiselle ja viimeiselle maksupäivälle 2009, jolloin ei jää epäselväksi, minkä vuoden maksupäivästä on kyse siinä tapauksessa, kun verovelvolliset jättävät vuosiluvun pois. Aikaisempien vuosien vaatimusten kohdalla ongelmalliseksi on voitu kokea lomakkeiden käytössä sellainen seikka, jos maksupäiviä on useampia vuoden aikana (esimerkiksi, kun kyseessä on ollut siivoustyötä pitkin vuotta), koska päiväykselle ei ollut lomakkeella kuin yksi kohta.

Myöskään sopimuksentekopäivää ei ole aikaisemmin tarvinnut laittaa. Sillä on merkitystä etenkin silloin, kun ennakkoperintärekisteriin kuulunut yritys poistuu kesken vuoden rekisteristä. Verovelvollisella on oikeus vähennykseen, jos sopimus on tehty yrityksen ollessa vielä enpere:ssä. (Verohallinto 2009d, 13-14.)

Lomaketta on päivitetty verovuonna 2010 vielä siten, että se jakaantuu lomakkeiksi 14A ja 14B. Muuten ulkonäöllisesti ja sisällöllisesti se säilyy samanlaisena. 14A-lomaketta on jatkossa tarkoitus käyttää vaatimukseen, jonka työn on tehnyt yrittäjä tai yritys ja 14B:tä, kun kotita-

lous on palkannut työntekijän. Lomakkeelle mahtuu vastedes yhteensä kaksi vaatimusta, joten se on myös ekologisempi. (Verohallinto 2010b.)

Vähennysvaatimuksen tueksi ei tarvitse liittää tositteita, mutta ne on säilytettävä ja esitettävä viranomaisen pyynnöstä viisi seuraavaa vuotta. Liitettäessä erilaiset maksu- ja laskutositteet vähennysvaatimuksen lisäksi, siirtyy asiapapereiden säilytys viranomaisen vastuulle, mutta niiden on pyynnöstä löydettävä myös verovelvolliselta. (L verotusmenettelystä 11a §.)

Yhteenvetona voisi todeta, että kotitalousvähennysvaatimuslomakkeen ulkoasua tarkastellessa ei voi olla huomaamatta, että sen suunnitteluun on panostettu, kuten kaikkiin muihinkin verohallinnon lomakkeisiin. Mitä fontin pienuuteen tulee, se on samankokoinen kuin suurimassa osassa verohallinnon lomakkeissa, joten muutosta tähän tuskin on tulossa (Verohallinto 2010b). Lomakkeen tekijät ovat onnistuneet tiivistämään oleelliset asiat niinkin laajasta aiheesta kuin kotitalousvähennys on, kaksipuoliseen, A4-kokoiseen lomakkeeseen (Liitteet 2 ja 3). Vaikka tulevaisuudessa paperilomakkeiden käyttö vähenee, ei niistä tulla pääsemään kuitenkaan lopullisesti eroon.

3.11 Tavoitteiden onnistuminen

Koska kotitalousvähennyksestä ei ole tehty viime aikoina tarpeeksi laajaa ja kattavaa tutkimusta, on vaikea arvioida, onko kotitalousvähennys saavuttanut sille asetetut tavoitteet. Tavoitteiden analysoinnin suhteen voidaan tukeutua kahteen tutkimukseen. Niilolan, Valtakarim ja Kuosan tutkimus *Kysyntälähtöinen työllistäminen ja kotitalousvähennys* vuodelta 2005 pyrki kartoittamaan kotitalousvähennyksen piiriin kuuluvien palvelualojen työllistämismahdollisuuksia, arvioida kotitalousvähennyksen vaikutuksia sekä selvittää, miten palvelualojen työpaikkoja voitaisiin kysyntälähtöisesti lisätä. Toinen tutkimus on VM:n kansantalousosaston Marja Tuovisen raportti *Yksityiset kotityöpalvelut ja kotitalousvähennys*, jossa käsitellään kotitalousvähennyksen suhteita niin yksityisen kuin hallinnon talouden kannalta.

3.11.1 Työllisyyden tukeminen ja pimeän työn vähentäminen

Niilola ym. (2005, 82) totesivat tutkimuksessaan, että runsaat puolet vastaajista olisivat ostaneet palveluja ilman vähennystäkin. Tästä ei kuitenkaan voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että lähtökohta olisi sama ilman verovähennystäkin, koska siitä tiedettiin ja sitä hyödynnettiin verovuonna 2005 vähemmän kuin olisi mahdollisesti ehkä voinut. Puutteellisten tilasto- ja muiden seurantatietojen vuoksi työllisyyden analysointia koko talouden tasolla on vaikeaa (Tuovinen 2007, 1).

Niilolan ym. (2005, 66, 90) tutkimuksessa todettiin lisäksi, että pätevät rakennusmiehet ovat työllistettyjä, joten kysynnän kasvu ei johda työllisyyden kasvuun, vaan se vaikuttaa suoraan hintatasoon ja rakennusalan palkkojen nousuun. Tuovinen (2007, 3) raportoi tutkimuksessaan, että erityisesti kotipalvelu- ja rakennusaloilla palkkakustannukset ovat nousseet, vaikka verovähennys on houkuttanut palvelujen piiriin lisää satunnaisia käyttäjiä. Työllisyysvaikutukset jäävät siis pieniksi, jos kysynnän kasvuun ei voida vastata, jolloin osa verotuesta menee palvelujen hintojen nousuun. Kotitalousvähennyksen kokonaistaloudelliset vaikutukset asunnon kunnossapito- ja perusparannustöiden osalta riippuvat lähinnä työmarkkinoiden tilasta (Tuovinen 2007, 5).

Monet asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöt suurempien remonttien yhteydessä suosivat mahdollisesti suuria yrityksiä, jotka voivat resurssiensa puitteissa tarjota urakkahintaisia sopimuksia erilaisista töistä. Suurilla yrityksillä saattaa olla laaja-alaista osaamista ja kuten remontointiin erikoistuneella suuryrityksellä Rusthollilla, melkein kaikki työt voidaan ostaa ja suunnitella samassa firmassa (Rustholli 2010). Rustholli tarjoaa muun muassa osamaksusopimuksia kustannusten maksuun, joten kilpailussa se voi vaikuttaa kokonaisuutena houkuttelevammalta ja vaivattomammalta kuin esimerkiksi pienyritys.

Verovähennys ei takaa tasapuolisesti yrittäjille töitä. Esimerkiksi, jos kymmenen kotitaloutta teettää remontin, se ei tarkoita, että kymmenellä kirvesmiehellä on töitä. Voi olla, että markkinoilla on niin vahva ehdokas työn tekijäksi, että suurin osa tuloista virtaa samaan paikkaan. Koska asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöt ovat noin 75 % kaikista kotitalousvähennykseen oikeuttavista verovähennyksistä, ei voida sitä tässä markkinatalouden horjuttamassa tilanteessa ainakaan poistaa (Verohallinto 2009f, 1-2).

Pimeää työtä on pyritty torjumaan sillä, että yrityksen on kuuluttava enpere:iin, jotta vähennystä on voinut vaatia (TVL 127b §). Ennen kotitalousvähennystä noin 60 % töistä tehtiin ilman kuittia ja arvioltaan noin kymmenen prosenttia kotitalouksista teettäisi työt pimeästi ilman vähennystä (Tuovinen 2007, 12).

3.11.2 Asunnon oma-aloitteinen kunnossapito

Kotitalousvähennyksen tavoite on toteutunut parhaiten asunnon oma-aloitteisessa kunnossapidossa. Verotilastojen mukaan asunnon kunnossapito- ja perusparannustöiden osuudet vaihtelevat 65 - 75 %:n välillä kaikista vuosittaisista kotitalousvähennysvaatimuksista (Verohallinto 2009f, 1-2).

Omakotitalossa asuva tietää, että siihen kohdistuu erilaisia huoltotöitä vuoden ajasta riippumatta. Näitä töitä syntyy jatkuvasti ja siksi kotitalousvähennys mahdollistaa omakotitalossa

asumisen ja kannustaa pitämään huolta siitä. Tätä tukea tarvitsee etenkin vanheneva väestö. Samalla Suomen yleisilme säilyy asuinystävällisenä ja pienemmätkin asuinpaikat koetaan edelleen houkuttelevina, kun ne eivät näytä autioituneilta tai rappeutuneilta.

Olisiko tulevaisuudessa mahdollista saada tukea ainoastaan omakotitaloon taikka mökille, mutta ei asunto-osaakeyhtiöön kuuluvaan rakennukseen tehtyyn työhön? Näin verovähennys välillisesti kannustaisi ihmisiä asumaan kauempana kuin ydinkeskustoissa. Tämä jako voitaisiin kokea epäoikeudenmukaisena. Toisaalta tällä hetkellä vanhempien tai isovanhempien luona tehtyyn työhön saa vähennyksen, kun taas omien täysi-ikäisten lasten luona tehtyyn työhön ei saa vähennystä, vaikka molempien tulot saattavat olla yhtä pienet.

3.12 Mielenpitoita vähennyksestä

Krons kirjoitti Helsingin Sanomien Mielipide-sivulla eriävän ajatuksensa Lassilan esittämään väitteeseen, jossa Lassila kertoi kotitalousvähennyksen olleen ”...hyvätuloisille keksityksi herkuksi, jolla saa leikattua verojaan, jos on varaa teettää siivoustyötä ja remppaa...”. Krons selvensi artikkelissaan tuttavapiiriään, jotka ”...ovat keskituloisia taviksia, työn raskaan raatajia ja eläkeläisiä...”. Hän otti esimerkiksi muun muassa viikkosiivouksen, joka olisi kahden lapsen, noin 2 200,00 euron nettokuukausiansiotulon kotitaloudessa pelkkä haave ilman kotitalousvähennystä. Hänen mielestään ”...kukaan remontin teettäjä käytä vähennystä vähennyksen vuoksi vaan parantaakseen asumisensa ja elämisen laatua. Kodin, rakennuksen ja kesämökin arvo nousee ja sitä kautta koko kansallisen varallisuuden arvo. Yksilö vaurastuu, yhteisö vaurastuu.” (Krons 2009.)

Artikkelissa *Hyvätuloiset käyttävät eniten kotitalousvähennystä* todettiin, että tulotasolla oli vaikutusta ostovoimaan, joka näkyi vähennyksen käyttönä 2-3 -kertaisena keskituloisiin verrattuna (Melkas 2008). On otettava kuitenkin huomioon, että työn hinta on kaikille suurin piirtein samantasoinen. Ainoa mahdollinen erottava tekijä on materiaalikustannukset, jotka eivät vaikuta verovähennyksen määrään.

Heimala puoltaa mielipidekirjoituksessaan kotitalousvähennystä. Hän esitti HS:n Mielipide-sivuilla kiitollisuutensa verovähennykselle ja oli huolissaan siitä, että hallitus olisi mahdollisesti poistamassa sitä. Kiitollisuudestaan huolimatta Heimala kritisoi sitä tilannetta, jossa henkilöllä olisi niin pienet tulot, ettei hän voisi hyödyntää lainkaan verovähennystä verotuksessaan ja näin ollen tämä olisi täysin riippuvainen yhteiskunnan varoin järjestetyistä palveluista. (Heimala 2009.)

Heimalan tarkoittamassa tilanteessa esimerkkinä voisi olla niin pientuloinen eläkkeensaaja, että häneltä ei perittäisi tuloveroa lainkaan. Jos ei maksa veroa, ei ole mitään mistä kotitalo-

usvähennystä hyödyntäisi. Yleensä pienillä tuloilla ei jää välttämättä ylimääräistä, millä kustantaisi verovähennykseen oikeuttavaa työtä (ellei ole säästöjä). Siksi TVL:iin säädettiin 127a §, jossa muun muassa omien vanhempien tai isovanhempien asunnossa tehtyä kotitalousvähennykseen oikeutettua työtä saa maksaja vaatia omassa verotuksessaan.

Verovähennys on laajentunut ja kasvanut verovuodesta 2009 lähtien. Rakennusliitto ja Suomen Yrittäjät olisivat halunneet laajentaa kotitalousvähennyksen määräajaksi koskemaan myös uudisrakentamista. Suomen Yrittäjien varapuheenjohtaja Jorma Kortesojan mielestä uudisrakentamisen tukeminen antaisi lisää potkua pienrakentamiselle. Rakennusliiton puheenjohtaja Matti Harjuniemi esitti huolenaiheensa monien yritysten kaatumiselle taantuman aikana. (Rakennusliitto 2010, 1-2.)

Kokoomuksen Tapani Mäkinen esitti Eduskunnan puhemiehelle kysymyksen vähennysoikeuden laajentamisesta uudisrakentamistöihin määräajaksi vuosille 2009 ja 2010. Perusteluissaan hän toi esille nuorien perheiden tukemisen asunnon hankinnassa sekä lomarakentamisen välillisen hyödyn Suomen taloudessa sekä rakennusalan alihankkijoilla. Kysymys ohjattiin asianomaiselle ministerille ja valtiovarainministeri Jyrki Katainen vastasi lyhyesti, ettei vähennyksen laajentaminen koskemaan uudisrakentamista ollut perusteltua tällä hetkellä, koska siitä koituvat kustannukset lisäisivät menoja miljoonilla euroilla. (KK 225/2009.)

4 Eri töiden tulkintaa

Usein on ongelmallista hahmottaa perusparannustöiden ja uudisrakentamisen välimaastoa. Kuten edellä jo tullut ilmi, kotitalousvähennyksestä ei ole olemassa tyhjentävää listaa vähennykseen oikeutetuista töistä.

Kuka päättää, missä menee raja esimerkiksi uudisrakentamisen ja asuintilan perusteellisen kunnostuksen välillä? Ensiksi pyritään tulkitsemaan lakia, jota verohallinto soveltaa parhaansa mukaan ja erimielisyyksissä viimeistään tulkintansa antaa korkein hallinto-oikeus. Vastaus on yksinkertainen, mutta tehtävä on silti vaikea.

4.1 Asunnon kunnostustyöt

Mitkä ovat asunnon kunnossapito- ja perusparannustöitä? Asunnossa tehtävien töiden luokitukseen voidaan käyttää kolmea eri ilmaisua. Nämä ovat vuosikorjauskulut, perusparannustyöt ja uudisrakentaminen (Verohallitus 2008c, 1-2).

Vuosikorjauskuluja ovat kaikki sellaiset työt, joilla pyritään saattamaan asunto alkuperäiseen kuntoon. Vuosikorjauskulut ovat yleensä asunnon sisällä tapahtuvia töitä, joiden elinikien katsotaan olevan lyhyitä. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi seinien maalaus, tapetointi, paneelointi, listojen, lattiamaton vaihto, kaakeleiden ja laminaattien uudistus, keittiön kaappien ovien vaihto, pintojen hionta ja tasaus tai lukkojen asennus. Hälytys- ja turvajärjestelmiin liittyvät työt eivät ole vähennyskelpoisia. (Verohallinto 2009d, 7; Verohallitus 2008c, 1.)

Perusparannusmenoiksi kuvaillaan sellaisia töitä, jotka ovat usein pitkäaikaisempia kuin vuosikorjaustyöt. Verohallinto kuvailee näitä töitä laajennus-, muutos-, uudistus- ja muiksi vastaaviksi toimenpiteiksi, joilla muutetaan kohteen kuntoa tasokkaammaksi. Tässä ilmaisussa voidaan havaita jo uudisrakentamiseen viittaavia töitä. Perusparannukseksi katsotaan esimerkiksi muovimaton vaihto parkettiin, putkiremontti, sähkötyö, ilmastoinnin uusinta, kattoremontti, julkisivun uudistus, ikkunoiden ja ovien vaihto, kattoikkunan rakentaminen, lämmitysjärjestelmien uudistus, korjaus, huolto tai lisäys (takka, ilmalämpöpumppu, hormi, öljykattila), sokkelin kunnostus tai porakaivon rakentaminen. Nuohous ei ole vähennykseen oikeuttavaa työtä. (Turun HAO 27.9.2004; 6.8.2008/1803; Verohallitus 2008c, 1.)

Usein remonttia tehdessä saattaa olla kyse näistä kaikista töistä, minkä vuoksi rajanvedon hahmottaminen eri töiden välillä voi olla erittäin haastavaa ja vaikeaa. Kotitalousvähennyksen kohdalla problematiikka ei ole asunnon vuosikorjaus- ja perusparannustöiden kohdalla, vaan uudisrakentamisen kanssa. Hämminkiä lisää etenkin se, että perusparannustöiden kohdalla verohallinto käyttää termejä laajennus-, muutos- tai uudistyö. Siksi onkin kiinnitettävä hu-

Päätöksessä vaikutti se tosiseikka, että huoneistossa ei ollut aikaisemmin saunaa. (Kuopion HAO 13.1.2005.)

Päätöksestä äänestettiin 2-1, johon esittelijä yhtyi eri mieltä olleen jäsenen kanssa. Heistä kylpyhuoneen perusparannustyöt täyttivät hallituksen esityksessä tarkoittaman omatoimisen asunnon ylläpitotoiminnan, jossa tilan käyttötarkoitus säilyi edelleen asuintarkoituksessa, eikä kylpyhuonetta työn aikana laajennettu alkuperäisestä saati muutettu saunan myötä olennaisesti. (Kuopion HAO 13.1.2005.)

Hallinto-oikeuden päätös on siinä mielessä helposti ymmärrettävissä, että se tulkitsi kirjaimellisesti uudisrakentamisen. Kyseessä oli kylpyhuoneen kunnostustyö, johon sauna ei kuulunut. Saunan rakentaminen oli uuden rakentamista, joten työ oli siltä osin vähennyskelvoton. Saunan rakentamista huoneistoon voitaisiin tulkita myös lisärakentamiseksi. Tämä päätös ohjeistaisi seuraavaa: *vähennystä ei voi saada sellaiseen työhön, jota ei ennestään ole ollut olemassa.*

4.2.2 KHO:2009:44

A perheineen oli ostanut 1950-luvulla rakennetun omakotitalon, jonne he olivat muuttaneet heti kaupan teon jälkeen. Omistus- ja asumisaikanaan asuntoon oli tehty kylmään ullakkotilaan makuuhuoneita, wc ja pieni vaatehuone sekä portaat alakertaan. Asunnon alakerran pintamateriaalit mukaan lukien keittiö oli uusittu kokonaan, mutta vanha lattiapohja oli säilytetty. Kylpytilat ja osa rakenteista oli uusittu kosteusvaurioiden vuoksi. Asunnon lämmitys ja sähköistys uusittiin nykypäivän vaatimusten tasolle. Asunnon kauppahinta oli ollut 48 400,00 euroa ja kunnostustöiden osuus noin 100 000,00 euroa. (KHO:2009:44.)

A:n vaatimus hylättiin vuoden 2004 verotuksessa. Muutosverotuksessa oikaisulautakunta hyväksyi kuitenkin 27.7.2006 annetussa päätöksessä alakertaan kohdistuneet kulut, mutta kylmän ullakkotilan muuttaminen asumiskäyttöön katsottiin uudisrakentamiseksi verrattavaksi työksi. (KHO:2009:44.)

Veroasiamies (virkamies, joka valvoo veronsaajien oikeutta) valitti hallinto-oikeuteen, jossa hän vaati asian käsittelyä verovelvollisen vahingoksi. Hän perusteli työn laajuuden olleen niin mittava, että kyseessä oli kauttaaltaan uudisrakentamiseen verrattavaa työtä. Hallinto-oikeus hylkäsi veroasiamiehen valituksen ja katsoi alakerrassa tehtyjen töiden oikeuttavan verovähennykseen, josta Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö pyysi lupaa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jotta hallinto-oikeuden päätös kumottaisiin. (Verohallinto 2008, luku 1; KHO:2009:44.)

Korkein hallinto-oikeus ei kumonnut hallinto-oikeuden päätöstä, vaan peilasi tilannetta annettujen selvitysten kautta. Asian kannalta tärkeä tosiseikka oli se, että A perheineen käytti asuntoa koko kunnostuksen ajan kotinaan. Monet perusteellisesti kunnostetut ja uudistetut työt (rakenteet ja kylpytilat) johtuivat osaksi kosteusvaurioiden aiheuttamista vahingoista. Tilat oli kunnostettava terveyssyistä. Asunnon hankintahinnalla tai tehtyjen töiden kustannuksilla tai niiden tuomalla lisäarvolla ei ollut asiaa ratkaistaessa merkitystä. Tärkeintä oli selvittää, mitä sinne oli tehty, minkä tilalle ja oliko tehdyillä töillä jokin mahdollinen syy. Koska A:n tilanteessa tehdyt työt viittasivat kokonaisuutena omaehtoiseen oman asunnon kunnostukseen ja asumislaadun parantamiseen, korkein hallinto-oikeus katsoi A:n toteuttaneen alakerran osalta kotitalousvähennykseen oikeuttavaa asunnon kunnostamista. (KHO:2009:44.)

Verohallinto tulkitsee päätöksestä johtuen ohjeessaan: *melko laajakin asunnon perusparannus katsotaan kotitalousvähennykseen oikeuttavaksi työksi* (Verohallinto 2009d, 9). Tämä toi hieman selkeyttä rajanvetoon, jolloin lisä- ja laajennusrakentamista ei tulkittu enää kirjaimellisesti kuten Kuopion HAO:n päätöksestä saunan kohdalla. Päätöstä tehtäessä on annettava painoarvoa sille, miten asumiskäyttö säilyy kohteessa sekä toteuttaako tehty työ jotakin vähennykselle asetettua tavoitetta (KHO:2009:44).

5 Johtopäätökset

Uudisrakentamiselle ei löydy kotitalousvähennyksen kannalta selvää tulkintaa. Se on aikoi-
naan tarkoittanut hallituksen esityksessä rakennuslain (kumottu maankäyttö- ja rakennuslailla
132/1999) mukaista uudisrakentamista, jossa on voimakkaasti painotettu sisällä olevien ra-
kenteiden oleellista muuttamista (HE 140/2000; Rakennuslaki 370/1958.)

Tekijä olisi yhtynyt HAO:n päätöksessä eri mieltä olleisiin, koska kyseessä oli kuitenkin asuin-
tila, jonka käyttötarkoitus ei muuttunut eikä kylpyhuoneen osuutta huoneistossa laajennettu.
Vähennysoikeutta ratkaistaessa olisi punnittava ennemminkin tilan käyttötarkoituksen säilyt-
tämistä, kun uudisrakentamisesta ei ole laissa selvää tulkintaa.

HAO:n päätös on suuntaa-antava siinä mielessä, että lisä- ja täydentämisen rakentamisen voi
tulkita sanan tarkassa muodossa. Toisaalta se ei palvele yhteiskunnan kasvavia vaatimuksia
ottaen esimerkiksi sen, että asunnossa olevat saunat ovat lyhyessä ajassa yleistyneet huoneis-
tokohtaisiksi. Toinen esimerkki voisi olla ei-talviasuttava kesämökki, joka on vuosikymmeniä
palvellut sen käyttäjiä tässä muodossa. Kesähuviloiden käyttötarkoitus on muuttunut lyhyessä
ajassa myös siten, että monet viihtyvät siellä jopa ympäri vuoden ja mökki halutaan nostaa
näiden vaatimusten tasolle. Sinne tehdään perusteellinen remontti, jossa samalla vedetään
sähköt, tehdään kunnolliset lämpöeristeet ja mahdolliset muut lämmitysjärjestelmän uusin-
nat. Mihin asti voidaan katsoa töiden olevan mökin tason nostoa ja mikä osa olisi mahdollisesti
uudisrakentamista? Olisiko sähköistäminen uudisrakentamiseen verrattavaa *lisätyötä*, kun
rakennuksessa ei aikaisemmin ole ollut sähköä lainkaan vai onko se hyväksyttävissä, jos selit-
täisi kyseessä olevan lämmitysjärjestelmään liittyvää kunnostustyötä (suora sähkölämmitys)?

Jos mökki olisi niin vanha ja rapistunut, että se kaadettaisiin maan tasalle säästään vain jäl-
jelle jäävä sokkeli, mökin rakentaminen olisi uudisrakentamista. Vaikuttaako asiaan, jos sel-
vittäisi mökin kunnan olleen niin totaalisen huono, että se on vaatinut tällaisen radikaalin
toimenpiteen tekemistä? Onko vähennyksen kannalta säästettävä aina jotain vanhaa? Paljonko
siinä tapauksessa olisi säilytettävä perustusten lisäksi?

KHO:n päätös on ainoa ennakkopäätös, jossa uudisrakentamisen tunnusmerkistöt olivat ha-
vaittavissa ja jopa verohallinnon käyttämä ilmaisu *täydellinen* sisätilojen muutostyöt täytyy-
vät tässä tilanteessa (Verohallinto 2009a, 499). Oikeuskysymyksenä oli: oliko A:n teettämät
remontit pidettävissä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyönä (poissuljettuna kylmän
ullakotilan muuttamista lämpimäksi) vai oliko kyseessä sittenkin uudisrakentaminen
(KHO:2009:44)?

Yläkerran ullakkotilan muuttamisessa oli itsestään selvää, että kyseessä oli perusteellinen lisärakentaminen, jossa asumistilat laajennettiin koskemaan ullakkoakin.

Alakerran työt olivat perusteellista peruseränystä, jossa asunnon tasoa nostettiin huomattavasti, jos vertaa ostohinnan ja teetetyt remontin kustannuksia. Materiaaleista ei ollut puhtaa, koska ne eivät ole asian kannalta ollenkaan relevantteja. Päätöksen tekijöillä on ollut varmasti asioiden punnitsemista sen suhteen, onko jotain työtä ollut katsottavissa uudisrakentamiseksi. Kaikkein tärkeintä oli verovelvollisen perusteellinen selvitys kaikista tehdyistä töistä. Myös asunnossa esiintynyt kosteusvaurio, jonka vuoksi sisätiloja on jouduttu uusimaan rakenteita myöten, on ollut perusteltua. Ilman tätä tosiseikkaa KHO olisi voinut päätyä osaksi erilaiseen ratkaisuun.

Verohallinto muutti tulkintaansa ensisijaisesti asumistarkoituksen muuttumattomuuteen. Sellaiset muutokset, kuten makuuhuoneen muuttaminen keittiöksi tai kylpyhuoneen korvaaminen saunalla, ei ole vähennyksen myöntämisen kannalta enää oleellista (Verohallinto 2009d, 8-9).

Kotitalousvähennyksellä on ollut ja on edelleen tärkeitä, yhteiskuntaa palvelevat tavoitteet, mutta tulkinnasta on saatu melkoinen niin kutsuttu hallittu kaaos. Verohallinto käyttää vaikeasti tulkittavia sanoja, kuten *oleellinen* tai *täydellinen* (Verohallinto 2009a, 499). Tulkinnanvaraisuuden mahdollisuudet ovat vähennyksen ehdottomasti heikoin piirre, josta seuraa väärinkäytöksen mahdollisuuksia. Myös erilaiset, uudet innovaatiot tuovat haastetta vähennyksen piiriin. Viimeisimpiä muutoksia oli vähennyksen laajentaminen koskemaan kodin digilaitteiden kuten digiboxin asennus-, huolto-, neuvonta- yms. töitä. Kotitalousvähennys on pysyvä kehityksen ja yhteiskunnan vaatimusten tasolla (ilmalämpöpumppu), mutta tämä oletamus ei ole tarkoituksen mukainen, jos verovähennys venyy ja paukkuu liiallisuuksiin. Kuinka kauan tämä pysyy hallittuna kaaoksena?

Koska asunnon kunnostuksen ja uudisrakentamisen välillä muodostuu epäselvyyttä, herää kysymys, olisiko kannattavampaa rakentajan kannalta jättää esimerkiksi vapaa-ajan asunto sähköistämättä ja vaikka osan asumiskäytössä olevaa ullakkotilaa viimeistelemättä. Näin myöhemmin tapahtuvat sähköistyksen ja muut työt oikeuttaisivat verovähennykseen, koska se tehdään olemassa olevaan rakennukseen, jonka käyttötarkoitus ei muutu. (Verohallinto 2009d, 8-9.)

Viime aikoina on saattanut erilaisten tv-ohjelmien myötä tulla muotiin niin kutsuttu asunnon stailaus. Mainittakoon esimerkiohjelmina Pientä pintaremonttia (MTV3) ja Remontit rahaksi (Jimtv), jossa ensimmäisessä tapauksessa ennen myyntiä tehdään asuntoon pientä ehostusta ja jälkimmäisessä parannetaan koko asuntoa niin paljon, että kohteen tasoa nostetaan huomattavasti. Tällaisilla investoinneilla asunnon myyntiarvoa pyritään nostamaan tai maksimoi-

maan. Olisiko tällaisilla seikoilla jotain vaikutusta kotitalousvähennyksen kasvavalle käytölle? Myyntihinnasta ja mahdollisesta luovutusvoitosta kotitalousvähennystä ei huomioida lainkaan (Turun HAO 15.2.2006). Ei ole saatavissa tietoa, kuinka paljon tällaisia töitä tehdään ja miten ne jakautuvat eri kohteisiin (huoneisto/rakennus/vapaa-ajanrakennus).

Onko verotuksessa vaikutusta, miten verbaalisesti lahjakas verovelvollinen on? Verovelvollinen voi osata muotoilla vaatimuksensa oikein jo alusta alkaen sopien työn tekijän kanssa siitä, että kaikki työt tehdään esimerkiksi urakkana. Hinnaksi sovitaan yksi summa ja vaatimuksiinsa verovelvollinen selvittää tehdyn työn olleen vaikkapa ”sisätilojen uudistusta”, jolloin urakkahintaan saattaa sisältyä vähennyskelvottomia matka- ja materiaalikuluja.

Väärinkäytöksen mahdollisuutta saattaa esiintyä lisäksi muulla tavalla. Huomiota herättävät ilmaisut: ”omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto” ja ”vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto”.

Ensiksi tarkastellaan ilmaisua: *omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto*. Huoneisto voi olla esimerkiksi vanhempien omistuksessa, mutta siinä asuvat heidän täysi-ikäiset lapsensa tai sukulaisensa, joilla ei ole tuloa, josta vähennyksen voisi hyödyntää. Verovähennys ei hyödytä, jos ei maksa veroa. Huoneistoon teetetään kotitalousvähennykseen oikeuttava työ, jonka omistajat maksavat, mutta tämä asunto ei ole heidän käytössään. Väärinkäytöksen mahdollisuus syntyy.

Toiseksi jälkimmäinen ilmaisu: *vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto*, jossa suoraan ylenevässä polvessa olevilla verovelvollisilla on usein pelkkää eläketuloa, josta peritään ansiotuloverotuksen mukaista veroa. Joskus voidaan teettää sellaisia perusparannustöitä, josta maksimivähennyksen määrä ylittyy, etenkin jos näillä iäkkäillä verovelvollisilla on muitakin verovähennysvaatimuksia kuten kotitalous- sekä hoiva- ja hoitotyöstä kotonaan. Väärinkäytöksen mahdollisuus syntyy, kun jaetaan vähennysvaatimuksia omille lapsille ja heidän puolisoilleen, vaikka he eivät osallistukaan maksuihin.

Verohallinnon ylitarkastaja Riitta Roosin mukaan viime aikoina on tullut ilmi jonkin verran sellaisia tapauksia, jossa on annettu erheellisiä yritysten y-tunnuksia tai työkustannuksiin on sisällytetty vähennyskelvottomia kuluja (Taloussanomien 2009). Verosuunnittelu ei ole kuitenkaan laitonta. Siksi kotitalousvähennystä haettaessa puolison kanssa ei kannata jakaa vaatimuksia osiin ottaen huomioon molempien omavastuusuuden. Eri menojen ajankohtaa kannattaa ajoittaa eri vuosille, jotta kassaperiaatteesta hyötyisi mahdollisimman paljon.

6 Yhteenveto

Kotitalousvähennys on yhä melko nuori verotukimalli ja sitä on laajennettu melkein vuosittain. Verohallinto täydentää ja tarkentaa toimintaansa muutosten mukaisesti. Jos vertaa alkuvaiheen vähennysmallia muiden Euroopan maiden vastaavanlaisiin tukimalleihin, huomaa että Suomessa vähennyksenpiiri on ollut jo alun perin laaja.

Asunnon kunnossapito- ja korjaustyöt voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: vuosikorjaus-, perusparannustyöt ja uudisrakentaminen. Onko vain ajan kysymys, koska uudisrakentamistakin tullaan sisällyttämään kotitalousvähennykseen? Verovelvolliset ovat vuosien varrella tulleet tietoisemmiksi vähennykseen liittyvistä ehdoista ja harvemmin tulee sellaisia tapauksia, jossa tarvitsisi mennä korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti. Rajanvedon ongelmatilanteissa ratkaisee aina kokonaistilanne. Siksi minkäänlaista yksiselitteistä ohjetta on mahdotonta antaa perusparannustyön ja uudisrakentamisen selkeyttämiseksi. *Aika* on myös yksi verottajan haasteista: tietyt faktat tietynä aikana voivat toisessa aikakaudessa johtaa toisenlaiseen ratkaisuun, kun vaatimukset, olosuhteet, tulevaisuuden innovaatiot ja syy-seuraus muuttuvat. Verotuksessa lait ja tilanteen kokonaisharkinta ovat peruspilareita päätöksen teossa.

Vähennykseen oikeutettuja töitä on jatkuvasti lisätty. Vaarana on vähennyksen piirin paisuminen ja rajanvedon hahmottamisvaikeudet. Siksi vähennysmalliin tarvittaisiin selkeä rajanveto, jotta verojärjestelmään ei kohdistuisi epäluottamusta. Tärkeimmässä roolissa ovat lainsäätäjät ja etenkin oikeuslaitokset, koska lain lopullinen tulkinta on tuomioistuimien käsissä. Vähennyksen piiriä ei ole kuitenkaan syytä lähteä supistamaan, koska se nauttii kansan suosiota.

Valtiovarainministeri Jyrki Katainen on asettanut alivaltiosihteeriksi Markku Hetemäen johdolle työryhmän, jonka tarkoitus on arvioida nykyistä verojärjestelmää sekä talouden toimintaympäristön muutoksista aiheutuvia verojärjestelmän muutostarpeita. Tarkoituksena olisi, että työryhmä pohtisi mahdollisesti aivan uudenlaisen verotusjärjestelmän kehittämistä Suomeen (Katainen 2009). Verouudistusta on viimeksi tehty vuonna 1993, jolloin silloinen tulkinta oli selkeä, mutta nykyajan vaatimuksiin ja haasteisiin se ei enää vastaa (Petäinen 2009, 10-11). Muutoksia, jotka ovat tulleet Euroopan unionin liittymisen jälkeen, ovat muun muassa euroon siirtyminen, kustannusten lisääntyminen, elintason kasvaminen ja lisääntyvät vaatimukset sekä väestön ikääntyminen ja sen tuomat haasteet. Mahdollisen verouudistuksen myötä tulee selviämään, onko kotitalousvähennyksellä enää roolia henkilöverotuksen vähennyksenä taikka tullaanko sitä mahdollisesti supistamaan joltain osin.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Niilola, K., Kuosa, I. & Valtakari, M. 2005. Kysyntälähtöinen työllistäminen ja kotitalousvähen-
nys. Työpoliittinen tutkimus. Helsinki: Työministeriö.

Niilola, K. ja Valtakari, M. 2006. Kotitalousvähen-
nys kotipalvelumarkkinoiden luojana ja työl-
lisyyden lisääjänä. Työpoliittinen tutkimus. Helsinki: Työministeriö.

Verohallinto. 2009a. Henkilöverotuksen käsikirja 2009 verovuosi 2008. Verohallinnon julkaisu
43.09. Helsinki: Edita Prima.

Verohallinto. 2009b. Täyttöohje. Esitötetyn veroilmoituksen tarkistaminen ja korjaaminen.
Verohallinnon julkaisu 52.09. Helsinki: Edita Prima.

Verohallinto. 2009c. Verohallinnon yhtenäistämishojeet vuodelta 2008 toimitettavaa verotus-
ta varten. 31.12.2008.

Verohallinto. 2010a. Täyttöohje. Esitötetyn veroilmoituksen tarkistaminen ja korjaaminen.
Verohallinnon julkaisu 61.10. Helsinki: Edita Prima Oy.

Verohallitus. 2008a. Henkilöverotuksen käsikirja 2008 verovuosi 2007. Verohallituksen julkaisu
43.08. Helsinki: Edita Prima Oy.

Verohallitus. 2008b. Kotitalousvähen-
nys verotuksessa 2008. Verohallituksen julkaisu 33.08.

Verohallitus. 2008c. Vuokratulojen verotus - osakehuoneistot ja kiinteistöt. Verohallituksen
julkaisu 80.08.

Artikkelit

Heimala, M. 2009. Mielipide: Kotitalousvähen-
nys säilytettävä vastedeskin. 16.11.2009. Helsin-
ki: Helsingin Sanomat.

Kaari, P. 2009. Saanko kotitalousvähen-
nyksen? Taloustaito 6/2009, 8-11.

Krons, M. 2009. Mielipide: Kotitalousvähen-
nys ei ole vain rikkaiden herkku. 22.11.2009. Hel-
sinki: Helsingin Sanomat.

Petäinen, M. 2009. Asiantuntijana Mirjami Laitinen. Verottaja lisää sähköisiä palveluita. Ta-
loustaito 7/208, 9-11.

Rajala, H. 2009. Veroilmoitusta voi täydentää jälkikäteen. Taloustaito 05/2009, 24.

Sähköiset lähteet

Eduskunta. 2009. Kirjallinen kysymys 225/2009 vp. Tulostettu 11.3.2010.
http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/kk_225_2009_p.shtml

Finlex. 1997. HE 85/1997. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1997/19970085?search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys&search%5Btype%5D=pika>

Finlex. 1999. HE 72/1999. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1999/19990072?search%5Bpika%5D=72%2F1999&search%5Btype%5D=pika>

- Finlex. 2000. HE 140/2000. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2000/20000140?search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2001. Päätös: KHO:2001:52 06.11.2001/2731. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2001/200102731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=KHO%3A2001%3A52%20>
- Finlex. 2002. HE 256/2002. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020256?search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2003. HE 49/2003. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2003/20030049?search%5Bpika%5D=49%2F2003&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2004a. HE 146/2004. Tulostettu 25.8.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2004/20040146?search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2004b. Päätös: Turun HAO 27.9.2004 04/0657/3. Tulostettu 19.10.2009.
http://www.finlex.fi/fi/oikeus/hao/2004/turun_hao20040657?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=04%2F0657
- Finlex. 2005. Päätös: Kuopion HAO 13.1.2005 05/0006/3. Tulostettu 19.10.2009.
http://www.finlex.fi/fi/oikeus/hao/2005/kuopion_hao20050006?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys
- Finlex. 2006a. HE 144/2006. Viitattu 1.5.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2006/20060158?search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2006b. Päätös: Turun HAO 15.2.2006 06/0111/3. Viitattu 29.3.2010.
http://www.finlex.fi/fi/oikeus/hao/2006/turun_hao20060111?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys
- Finlex. 2008a. HE 112/2008. Viitattu 1.5.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2008/20080112?search%5Bpika%5D=112%2F2008&search%5Btype%5D=pika>
- Finlex. 2008b. Päätös: 6.8.2008/1803. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/muut/2008/200801803?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys>
- Finlex. 2008c. Päätös: KHO:2008:55 7.8.2008/1802. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2008/200801802?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys>
- Finlex. 2008d. Päätös: KHO:2008:87 11.12.2008/3198. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2008/200803198?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys>
- Finlex. 2009a. Päätös: KHO:2009:73 12.8.2009/1897. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2009/200901897?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys>
- Finlex. 2009b. Päätös: KHO:2009:44 30.4.2009/1041. Tulostettu 19.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2009/200901041?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotitalousv%C3%A4hennys>

- Helsingin Sanomat. 27.06.2007. Kotitalousvähennys synnyttänyt satoja uusia firmoja Ruotsissa. Viitattu 15.07.2009.
<http://www.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Kotitalousv%C3%A4hennys+synnytt%C3%A4nyt+satoja+uusia+firmoja+Ruotsissa/1135228308339>
- Katainen, J. 23.09.2009. Verotuksen suuret haasteet - ekologinen verouudistus ja hyvinvointiyhteiskunnan pelastaminen. Valtiovarainministeriö. Viitattu 05.10.2009.
http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/02_puheet/20090923Valtio/name.jsp
- Melkas, P. 2008. Hyvätuloiset käyttävät eniten kotitalousvähennystä. Tilastokeskuksen Hyvinvointikatsaus 1/2008. Tilastokeskus. Viitattu 2.2.2010.
http://www.stat.fi/artikkelit/2008/art_2008-03-12_004.html
- Rakennusliitto. 2010. Rakentaminen pistää paljon kärrynpyöriä liikkeelle. Tulostettu 11.3.2010. http://www.rakennusliitto.fi/viestinta/juttupaketti_kotitalousvahennyks/
- Rustholli. 2010. Viitattu 10.01.2010. <http://www.rustholli.fi>
- Taloussanomat. 07.05.2008. Kotitalousvähennys ottaa tulta Ruotsissa. Viitattu 21.07.2009.
<http://m.taloussanomat.fi/?page=showSingleNews&newsID=200812661>
- Taloussanomat. 01.10.2009. Remontti houkuttelee huijaamaan. Viitattu 10.3.2010.
<http://m.taloussanomat.fi/?page=showSingleNews&newsID=200920973>
- Torkkel, T. 31.07.2008. Kunnallisen liikelaitostoiminnan suhde yksityisiin markkinoihin; 3. Kunnallisen liikelaitoksen asema verrattuna valtion liikelaitokseen. Viitattu 10.06.2009.
http://www.kunnat.net/k_peruslistasivu.asp?path=1;29;349;31055;137030;137043
- Tuovinen, M. 2007. Yksityiset kotityöpalvelut ja kotitalousvähennys. Valtiovarainministeriö. Tulostettu 15.9.2009.
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/075_verotus/20070605Yksity/kotitalousvahennys2007.pdf
- Verohallinto 2008. Veronsaajien oikeudenvälvonta Verohallinnossa. Ohje Dnro 953/547/2008, 2.6.2008. Viitattu 3.3.2010.
http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,87&article=7271&domain=VERO_MAIN
- Verohallinto. 2009d. Kotitalousvähennys. Verohallinnon ohje Dnro 185/32/2009. Tulostettu 17.12.2009. http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40&article=8348&domain=VERO_MAIN
- Verohallinto. 2009e. Kotitalousvähennys verotuksessa. Verohallituksen julkaisu 33.09. Viitattu 4.10.2009. http://vero.fi/default.asp?path=5,40&article=7723&domain=VERO_MAIN
- Verohallinto. 2009f. Verotilastoja. Kotitalousvähennyksen lukumääriä ja vuosittaiset muutokset. Tulostettu 11.1.2010.
http://www.vero.fi/?article=7558&domain=VERO_MAIN&path=5,422,412&language=FIN
- Verohallinto. 2009g. Vuoden 2008 verotus valmistui. Lehdistötiedote 2.11.2009. Tulostettu 20.11.2009.
http://www.vero.fi/default.asp?path=5,39,413,414&article=8516&domain=VERO_MAIN
- Verohallinto. 2010b. Viitattu 10.2.2010. <http://www.vero.fi>

Liitteet

Liite 1. Vähennys esimerkkejä puolisoilla	38
Liite 2. Kotitalousvähennyslomake 14 (verovuosi 2008)	39
Liite 3. Kotitalousvähennyslomake 14 (verovuosi 2009)	40

Liite 1 Vähennys esimerkkejä puolisoilla

A) Tuloja ainoastaan toisella puolisoilla. Puoliso X hyötyy yhteensä 4 140,00 euroa.

	PUOLISO X		PUOLISO Z
vaatimus	7 000,00 €		-
omavastuu	./. 100,00 €		
	= 6 900,00 €		
josta 60 %	4 140,00 €		
verot	10 000,00 €		-
vähennys(max.)	./. 3 000,00 €	-> loput 1 140,00 €	
	= 7 000,00 €		
			1 140,00 €
omavastuu			./. 100,00 €
		<-	= 1 040,00 €
verot	7 000,00 €		-
vähennys	./. 1 140,00 €		
	= 5 860,00 €		

B) Tuloja molemmilla, mutta vähennyksen enimmäismäärä ylittyy molemmilla. Loppuosa jää käyttämättä.

	PUOLISO X	PUOLISO Z
vaatimus 1/2	6 000,00 €	6 000,00 €
omavastuu	./. 100,00 €	./. 100,00 €
	= 5 900,00 €	= 5 900,00 €
josta 60 %	3 540,00 €	3 540,00 €
verot	7 000,00 €	5 000,00 €
vähennys	./. 3 000,00 €	./. 3 000,00 €
	= 4 000,00 €	= 2 000,00 €

Liite 2 Kotitalousvähennyslomake 14 (verovuosi 2008)

14 KOTITALOUSVÄHENNYS 2008

P

Merkitse lomakkeelle kotitalousvähennykseen oikeuttavat kustannukset maksetun suuruisena. Verohallinto laskee vähennykselpöisen osuuden ja vähentää omavastuun. Ks. tarkemmin ohjeet sivulla 2.

48

1 HENKILÖTIEDOT			
Nimi		Henkilötunnus tai Y-tunnus	
2 TYÖN TEKIJÄNÄ ENNAKKOPERINTÄREKISTERIIN MERKITYY YRITTÄJÄ, YRITYS TAI YLEISHYÖDYLLINEN YHTEISÖ			
Tehty työ, työn tekemispalkka, työn tekijä, maksupäivä ja kotitalousvähennyksen kustannukset			
☐ Kotitaloustyö	☐ Hoiva- tai hoitotyö	Selvitys teetetystä työstä	
☐ Asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö			
☐ Omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto	Työn tekemispalkan osoite		
☐ Vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto (ks. täydtohje)			
2.1 Yrityksen nimi		Y-tunnus	2.2 Maksupäivä
		euro	snt
2.3 Yritykselle maksettu kokonaismäärä arvonlisäveroineen			
2.4 Josta oma osuus		1)	
2.5 Tarvikkeiden, koneiden, matkakulujen yms. vähennykselvottomien kustannusten osuus arvonlisäveroineen (omaan osuuteen kohdistuvat kustannukset)		-	
2.6 Työn osuus arvonlisäveroineen (oma osuus)		=	
Siirrä verolimittuksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset.			

P

3 TYÖN TEKIJÄNÄ PALKATTU TYÖNTEKIJÄ			
Tehty työ, työn tekemispalkka, työntekijä, maksupäivä ja kotitalousvähennyksen kustannukset			
☐ Kotitaloustyö	☐ Hoiva- tai hoitotyö	Selvitys teetetystä työstä	
☐ Asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö			
☐ Omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto	Työn tekemispalkan osoite		
☐ Vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto (ks. täydtohje)			
3.1 Työntekijän nimi		Henkilötunnus	3.2 Maksupäivä
		euro	snt
3.3 Työntekijälle maksettu bruttopalkka ilman matkakuluja tai muita kustannusten korvauksia			
3.4 Josta oma osuus		1)	
3.5 Palkkaan liittyvät sivukulut yhteensä: työnantajan sosiaaliturvamaksu, työnantajan osuus pakollisesta työttömyysvakuutusmaksusta, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu (oma osuus)		+	
3.6 Kohdat 3.4 ja 3.5 yhteensä		=	
Siirrä verolimittuksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset.			

1) Merkitse oma osuutesi kotitalousvähennyksen kustannuksista. Jos olette jakaneet kustannukset esim. puolison kanssa, merkitse kohtaan vain se osa kustannuksista, jonka perusteella vaadit kotitalousvähennystä itsellesi.

4 TYÖHÖN SAADUT TUET
Vakuutan, että vähennyksen perusteena olevaan työhön ei ole saatu omaishoidon tukea, lasten kotihoidon tukea, yksityisen hoidon tuesta annettua laissa tarkoitettua tukea, valtion tai muun julkisyhteisön varoista maksettavaa korjausavustusta tai kunnan myöntämää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelä. Tähän työhön ei ole myöskään saatu työnantajana toimivalle kotitaloudelle maksettavaa palkkatukea tai matalapalkkatukea. Pientalojen lämmitystapamuutokseen saatu avustus ei estä vähennystä.

P

Päiväys	Alekirjoitus ja puhelinnumero

48

Käytä vain aikuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota), muutoin lomakkeen lukeminen optisesti ei onnistu.

Liite 3 Kotitalousvähennyslomake 14 (verovuosi 2009)

14 KOTITALOUSVÄHENNYS 2009

P

Merkitse lomakkeelle kotitalousvähennykseen oikeuttavat kustannukset maksetun suuruutena. Verohallinto laskee vähennykselpölsen osuuden ja vähentää omavastuun. Ka. tarkemmin ohjeet sivulla 2.

1 HENKILÖTIEDOT																									
Nimi	Henkilötunnus tai Y-tunnus																								
2 TYÖN TEKIJÄNÄ ENNAKKOPERINTÄREKISTERIIN MERKITYY YRITTÄJÄ, YRITYS TAI YLEISHYÖDYLLINEN YHTEISÖ																									
Tehty työ, työn tekemispalkka, työn tekijä, maksupäivä ja kotitalousvähennyksen kustannukset																									
☐ Kotitaloustyö ☐ Hoiva- tai hoitotyö ☐ Asunnon kunnossapito- tai peruserannustyö	Selvitys teetetystä työstä																								
☐ Omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto ☐ Vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto (ks. täyttöohje)	Työn tekemispalkan osoite																								
2.1 Yrityksen nimi	Y-tunnus																								
2.2 Ensimmäinen maksupäivä 2009	Viimeinen maksupäivä 2009																								
2.3 Sopimuksentekopäivä																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>euro</th> <th>sent</th> <th></th> <th>euro</th> <th>sent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2.4 Yritykselle maksettu kokonaismäärä arvonlisäveroineen</td> <td></td> <td></td> <td>2.5 Josta oma osuus 1)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.6 Tarvikkeiden, koneiden, matkakulujen yms. vähennyskelpottomien kustannusten osuus arvonlisäveroineen (omaan osuuteen kohdistuvat kustannukset)</td> <td></td> <td></td> <td>-</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.7 Työn osuus arvonlisäveroineen (oma osuus) (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)</td> <td></td> <td></td> <td>=</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			euro	sent		euro	sent	2.4 Yritykselle maksettu kokonaismäärä arvonlisäveroineen			2.5 Josta oma osuus 1)			2.6 Tarvikkeiden, koneiden, matkakulujen yms. vähennyskelpottomien kustannusten osuus arvonlisäveroineen (omaan osuuteen kohdistuvat kustannukset)			-			2.7 Työn osuus arvonlisäveroineen (oma osuus) (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)			=		
	euro	sent		euro	sent																				
2.4 Yritykselle maksettu kokonaismäärä arvonlisäveroineen			2.5 Josta oma osuus 1)																						
2.6 Tarvikkeiden, koneiden, matkakulujen yms. vähennyskelpottomien kustannusten osuus arvonlisäveroineen (omaan osuuteen kohdistuvat kustannukset)			-																						
2.7 Työn osuus arvonlisäveroineen (oma osuus) (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)			=																						

P

3 TYÖN TEKIJÄNÄ PALKATTU TYÖNTEKIJÄ																									
Tehty työ, työn tekemispalkka, työntekijä, maksupäivä ja kotitalousvähennyksen kustannukset																									
☐ Kotitaloustyö ☐ Hoiva- tai hoitotyö ☐ Asunnon kunnossapito- tai peruserannustyö	Selvitys teetetystä työstä																								
☐ Omassa käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto ☐ Vanhempien, isovanhempien yms. käytössä oleva asunto tai vapaa-ajan asunto (ks. täyttöohje)	Työn tekemispalkan osoite																								
3.1 Työntekijän nimi	Henkilötunnus																								
3.2 Ensimmäinen maksupäivä 2009	Viimeinen maksupäivä 2009																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>euro</th> <th>sent</th> <th></th> <th>euro</th> <th>sent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3.3 Työntekijälle maksettu bruttopalkka ilman matkakuluja tai muita kustannusten korvauksia</td> <td></td> <td></td> <td>3.4 Josta oma osuus 1)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.5 Palkkaan liittyvät sivukulut yhteensä: työnantajan sosiaaliturvamaksu, työnantajan osuus pakollisesta työeläkemaksusta ja työttömyysvakuutusmaksusta, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu (oma osuus)</td> <td></td> <td></td> <td>+</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.6 Kohdat 3.4 ja 3.5 yhteensä (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)</td> <td></td> <td></td> <td>=</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			euro	sent		euro	sent	3.3 Työntekijälle maksettu bruttopalkka ilman matkakuluja tai muita kustannusten korvauksia			3.4 Josta oma osuus 1)			3.5 Palkkaan liittyvät sivukulut yhteensä: työnantajan sosiaaliturvamaksu, työnantajan osuus pakollisesta työeläkemaksusta ja työttömyysvakuutusmaksusta, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu (oma osuus)			+			3.6 Kohdat 3.4 ja 3.5 yhteensä (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)			=		
	euro	sent		euro	sent																				
3.3 Työntekijälle maksettu bruttopalkka ilman matkakuluja tai muita kustannusten korvauksia			3.4 Josta oma osuus 1)																						
3.5 Palkkaan liittyvät sivukulut yhteensä: työnantajan sosiaaliturvamaksu, työnantajan osuus pakollisesta työeläkemaksusta ja työttömyysvakuutusmaksusta, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu (oma osuus)			+																						
3.6 Kohdat 3.4 ja 3.5 yhteensä (siirrä verolmoituksen kohtaan 12.1 Kotitalousvähennyksen kustannukset)			=																						

1) Merkitse oma osuutesi kotitalousvähennyksen kustannuksista. Jos olette jakaneet kustannukset esim. puolison kanssa, merkitse kohtaan vain se osa kustannuksista, jonka perusteella väädät kotitalousvähennystä itsellesi.

4 TYÖHÖN SAADUT TUET
Vakuutan, että vähennyksen perusteena olevaan työhön ei ole saatu omaishoidon tukea, lasten kotihoidon tukea, yksityisen hoidon tukea, valtion tai muun julkisyhteisön varoista maksettavaa korjausavustusta tai kunnan myöntämää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteliä. Tähän työhön ei ole myöskään saatu työnantajana toimivalle kotitaloudelle maksettavaa paikatutukea tai matalapalkkatutukea. Pientalojen lämmitystapamuutokseen saatu avustus ei estä vähennystä.

Päiväys	Alekirjoitus ja puhelinnumero
---------	-------------------------------

P

Käytä vain aikuperäisiä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota), muutoin lomakkeen lukeminen optisesti ei onnistu.

VEROH 3086.pdf 1/2 2.2009

49